

Slovenski čebelar

št. 5

letnik CXI – maj 2009

ISSN 0350-4697

**Koliko je vredno
opraševanje?**

**Zaščita sadnega drevja,
cvetni prah in čebele**

**Čebelarski sejmi v
Sloveniji in v tujini**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

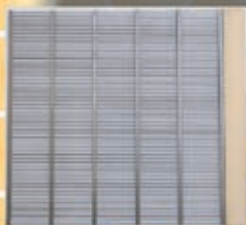
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarske lopatke

AKCIJA MESECA MAJA

**10 % popust pri nakupu
čebelarskega jopiča.**

Popusti se med seboj ne seštevajo.

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO
PRIZNAMO POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 42 EUR.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

**Delovni čas: pon. - čet.: 08-12 in 15-18,
pet.: 08-15**

**ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU**

V naši trgovini vam ponujamo tudi
vso ostalo čebelarsko opremo.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Za naše čebele se začenja najlepše obdobje. Upam in želim si, da nam bo narava v tem času naklonjena in da bomo imeli dobro čebelarstvo letino, predvsem pa tudi zdrave čebele.

*V začetku aprila je bil na ČZS redni letni občni zbor, na katerem smo predstavnikom društev, članom ČZS, predstavili delo v letu 2008 in program dela za leto 2009. Celotno poročilo o delu ČZS v minulem letu smo že pred tem predstavili na regijskih posvetih. Ocena večine navzočih delegatov je bila, da je bilo leto 2008 za čebele zelo neugodno, vendar je ČZS delovala dobro oz. bolje kot prejšnja leta, to pa je čutiti tudi pri čebelarjih na terenu. Predvsem pa jih je večina menila, da so izvedene naloge in projekti ČZS, kot npr. pridobitev sedemletne koncesije za izvajanje Javne svetovale službe v čebelarstvu, delovanje ONS, odprtje Čebelarke knjižnice Janez Goličnik, številna izobraževanja, izobraževalna in promocijska gradiva, kozarec za slovenski med, geografska označba Slovenski med, čebelarški krožki, pregledniška mreža itd., koristni in nujni za prihodnji razvoj slovenskega čebelarstva. **Enotno pa je bilo mnenje, da je največji dosežek v letu 2008 uvedba davčne zakonodaje in tudi uvedba sočasnega zatiranja varoj.***

Vodstvo ČZS in zaposleni se zavedamo, da je izzivov in dela več kot dovolj, zato smo si ambiciozen načrt zastavili tudi za leto 2009.

Po predstavitvi načrta dela za letošnje leto je bilo čutiti veliko naklonjenost novemu programu, zelo pa nas veseli, da je bilo slišati precej konstruktivnih predlogov za dodatne aktivnosti ČZS tudi iz delegatskih vrst.

Nadaljevanje na naslednji strani ►►

Barva napisa »Slovenski čebelar« na ovitku revije je tudi letošnja barva za označevanje čebeljih matic.

Fotografija na naslovnici: Čebelnjak Draga Pančurja stoji v vasi Lancovo pri Radovljici že od leta 1937. Do leta 1974 je v njem čebelaril Pavel Podobnik. Po njegovi smrti je bil trideset let prazen, danes pa je ponos in veselje g. Pančurja, ki nadaljuje čebelarstvo tradicijo.

Foto: Drago Pančur

UVODNIK

Boštjan Noč 161

NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Franc Šivic: Novice iz sveta 164

Danilo Bevk: Koliko je vredno oprasevanje? 167

Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med.: Zaščita sadnega drevja, cvetni prah in čebele 168

Anton Zor: Znanje – najboljši akaricid 171

Norbert Jedlovčnik: Zakaj čebele rojijo? 173

Vlado Auguštin: Einsteinove čebele 174

DELO ČEBELARJA PO MESECIH

Marija Sivec: Čebelarjeva opravila v AŽ in nakladnih panjih v maju 175

VETERINARSKI NASVETI

Suzana Škerbiš, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za maj 178

ČEBELARSKI POTOPIS

Anže Sobočan: Čebelarstvo na Kitajskem II. del 179

ČEBELARSKI TURIZEM

180

DOGODKI IN OBVESTILA

182

OBVESTILA ČZS

189

MALI OGLASI

194

OSMRTNICE

195

INDEX

EDITORIAL

Boštjan Noč 161

NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Franc Šivic: World News 164

Danilo Bevk: How Much is Worth Pollination? 167

Maja Smodiš Škerl, PhD (Vet. Med.): Pollen, Bees and Protection of Orchards 168

Anton Zor: Knowledge – Best Acaricide 171

Norbert Jedlovčnik: Why Bees Swarm? 173

Vlado Auguštin: Einstein's Bees 174

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Marija Sivec: Beekeeper's Chores for Alberti-Žnideršič and Langstroth Bee Hives in May 175

VETERINARY ADVICE

Suzana Škerbiš, PhD (Vet. Med.): Veterinary Advice for May 178

BEEKEEPER'S TRAVEL STORY

Anže Sobočan: Beekeeping in China (Part II) 179

BEEKEEPING TOURISM

180

NEWS AND EVENTS

182

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

189

SMALL ADS

194

OBITUARIES

195

◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

Teh pobud smo še posebej veseli, saj na ta način ČZS lažje in bolje uresničuje želje vseh slovenskih čebelarjev. Tako so poglavitve naloge ČZS v 2009: izvajanje Javne svetovalne službe v čebelarstvu po programu MKGP, izvajanje strokovnih nalog v okviru ONS, še večje in boljše sodelovanje s čebelarji na terenu, nadaljevanje izobraževanja s poudarkom na praktičnem usposabljanju, pridobitev zakonske podlage za izobraževanje čebelarskih mojstrov, nadaljevanje promocije čebelarstva, »oživitev« geografske označbe za Slovenski med, vzpostavitev pregledniške mreže, nadaljevanje enotnega programa zatiranja varoj, predstavitev slovenskega čebelarstva na Apimondii v Franciji itd. Sicer pa bo leto 2009 predvsem tudi priprava na svetovni kongres apiterapije, ki bo leta 2010 v Sloveniji.

Osrednja želja pa je pripraviti pravne podlage za to, da čebelarjem zagotovimo finančno podporo na panj. To je zelo ambiciozen cilj, vendar verjamem, da ga je z vztrajnostjo in argumenti v prihodnjem obdobju mogoče uresničiti. Vem, da tega cilja leta 2009 še ne bomo dosegli, vendar treba je graditi temelje za naprej!

Razpoloženje po končanem občnem zboru je bilo zelo pozitivno, tako da smo se razšli optimistično. Žal pa udeležba na občnem zboru ni bila najboljša. Osebnost sem si želel številnejšo udeležbo delegatov društev, zato sem bil glede tega zelo razočaran. Ne vem, kaj je vzrok slabše udeležbe, razmišljam pa, da je bilo to morda lepo sončno vreme, da smo delo in načrt predstavili že na regijskih posvetih ali da je vzrok morda v delu ČZS ...

Ne najdem pravega odgovora. Poudariti pa moram, da je občni zbor najvišji organ ČZS in da vodstvo ČZS prav tako kot vodstva društev na svojih zboreh pričakuje in želi čim številnejšo udeležbo. To je namreč največja priložnost za izražanje predlogov in pripomb na delo ČZS, konec koncev pa je to tudi priložnost za druženje in izmenjavo izkušenj. Osebnost upam in želim, da bi bila udeležba na občnem zboru ČZS v prihodnje boljše.

Ob koncu naj vam sporočim še zelo dobro novico. Eden izmed ciljev ČZS ob nastopu mojega mandata je bilo tudi povečanje članstva ČZS. In letos nas je skoraj 300 več kot v letu 2008, tako da ima ČZS po daljšem času spet številčnejše članstvo. NAJ MEDI!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

7. čebelarski praznik

Čebelarsko društvo Majšperk, Čebelarska zveza Slovenije ter Občina Majšperk vabijo vse čebelarje in čebelarke ter ljubitelje čebelarstva na 7. čebelarski praznik v Majšperku.

Prireditve bo 23. maja 2009 s pričetkom ob 12. uri v osnovni šoli Majšperk.

Prireditve bo s svojo navzočnostjo počastil predsednik države dr. Danilo Türk. Na prireditvi bodo podeljena odlikovanja Antona Janše, certifikati NPK Čebelar/Čebelarka in jubilejni trakovi. ČD Majšperk bo razvilo prapor in izročilo prehodni čebelarski prapor. **Program prireditve:**

- 12.00 Sprejem gostov (čebelarjev in ostalih);
- 12.30 Prihod predsednika republike dr. Danila Türka;
- 12.50 Sprejem predsednika republike pred OŠ Majšperk;
- 13.00 Parada praporov v šolsko dvorano ob igranju godbe na pihala, s pozdravnimi nagovori organizatorjev in gostov.

V primeru večjega števila zainteresiranih pa bo mogoč voden ogled Ptujске Gore, Forme viva Mako-le, ter likovne razstave in muzej tekstilstva na Bregu pri Majšperku. Večje skupine čebelarjev v avto-busih ter praporščaki naj sporočijo svojo udeležbo na čebelarskem prazniku do 15. maja na tel. št.: 051/610 705, saj bomo le tako lahko zagotovili parkirne prostore..

Vljudo vabljeni na prireditve v vsakem vremenu!

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Za vas smo pripravili
nov katalog čebelarске opreme.
Zagotovite si svoj **brezplačni izvod**.

Čebelarji izkoristite možnost ugodnega nakupa s pomočjo sofinanciranja
nakupa čebelarске opreme s strani RS in EU.

Privoščite si najboljše.

AKCIJSKA PONUDBA V MESECU MAJU

SMUKALNIK ZA CVETNI PRAH
IZ UMETNE MASE

INKUBATOR ZA VZREJO MATIC
DIGITALNI - 70 CELIC

Akcijska cena 792,00 €

Redna cena 880,00 €

Akcijska cena 11,14 €

Redna cena 13,10 €

INKUBATOR ZA VZREJO MATIC
DIGITALNI - 150 CELIC

Akcijska cena 990,00 €

Redna cena 1.100,00 €

NOVO

Biološke satnice s certifikatom

POSODA ZA ODKRIVANJE SATJA,
NERJAVEČA 100/46/37

Akcijska cena 320,85 €

Redna cena 345,00 €

Akcijske cene veljajo od 1.5. do 31.5.2009
oz do prodaje zalog.

Popusti se med seboj ne seštevajo.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti nad 42 EUR
priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico 4% popusta.
NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

Novice iz sveta

Besedilo in foto: **Franč Šilvic**

Velika Britanija

Združenje IBRA (International Bee Research Association – Mednarodno združenje za raziskave čebel) s sedežem v Cardiffu je 24. januarja letos praznovalo 60-letnico svojega obstoja. Prva direktorica tega združenja in tudi prva urednica uradnega glasila Bee World (Svet čebel) je postala znamenita dr. Eva Crane, ki je svojo delo kakor pridna čebela opravljala kar 35 let, vse do svoje upokojitve leta 1983, vendar je bila v združenju tudi potem še naprej dejavna kot znanstvena svetnica. Umrla je leta 2007, stara 95 let.

Foto: IBRA

Dr. Eva Crane

Združenje zdaj že štirinajsto leto vodi g. Richard Jones, ki je leta 2003 na Apimondii v Ljubljani osebno predstavil najboljše publikacije in revije združenja. Združenje izdaja revijo Journal of Apicultural Research (izhajati je začela l. 1962), ki izide štirikrat na leto, vsebuje pa znanstvene prispevke različnih avtorjev z vseh celin.

Po zaslugi g. Jonesa je začela februarja letos izhajati nova revija z naslovom Journal of ApiProduct and ApiMedical Science, ki objavlja znanstvena odkritja s področja apiterapije. Izhajala bo štirikrat na leto v elektronski obliki. Dostop do nove revije je za zdaj brezplačen, več o njej pa najdete na spletni strani www.jaas.org.uk.

Omeniti pa moram še eno publikacijo združenja IBRA, to je Buzz Extra, ki prav tako izhaja štirikrat na

leto. V njej so objavljene predvsem kratke novice o dogajanjih s področja čebelarstva po vsem svetu. V letošnji marčni številki je tudi članek z naslovom Čebelarstvo in turizem. V njem sem bralcem predstavil vsebino naše brošure z naslovom The Land of Good Beekeepers – Slovenian Honey Routes ali po naše Dežela dobrih čebelarjev – slovenske medene poti. V članku sem povabil vse, ki jih zanima slovensko čebelarstvo, naj si ogledajo naše spletne strani in naj nas obiščejo.

Turčija

V svetovnih statistikah je mogoče prebrati, da na našem planetu živi približno 74 milijonov čebeljih družin, od tega jih je 10 % na Kitajskem. Na drugem mestu je s 4,6 milijona naseljenih panjev Turčija, ki na leto pridela približno 50.000 ton medu. Kljub temu da je povprečni pridelek medu na čebeljo družino razmeroma majhen, pa turški čebelarji javno izjavljajo, da želijo že v bližnji prihodnosti postati vodilna svetovna čebelarska velesila. Verjetno jim bo to tudi uspelo, saj kaže turška družba na vseh ravneh veliko vitalnost in ambicije za hiter napredek.

Gonilo razvoja modernega čebelarstva v tej veliki državi je predelovalna in trgovska organizacija Balparmak z obrobja največjega turškega mesta Carigrad, nekakšen slovenski Medex iz najboljših časov. V podjetju je zaposlenih približno 200 delavcev, ki na leto predelajo kar 24.000 ton medu in ga pošljejo v trgovsko mrežo po vsej državi. V podjetju je zaposlenih 11 visoko izobraženih strokovnjakov, ki se ne ukvarjajo samo z analizami medu, ampak tudi s splošnimi raziskavami in razvojem na področju čebelarstva. Njihovi laboratoriji so opremljeni z najsodobnejšo tehniko, o kakršni lahko univerze in inštituti v državi samo sanjajo.

Največ turškega medu izvira iz mane, ki jo ušica *Marchalina hellenica* izloča na boru, središče najintenzivnejšega medenja pa je v obmorski provinci Muğla, kjer v 294 vaseh živi kar 5.800 čebelarjev s skupaj 600.000 čebeljimi družinami. Če se vozimo po tistih krajih, skoraj ne vidimo hiše, ob kateri ne bi bilo stojišča naseljenih panjev. Čebelarji izboljšujejo pašo na boru tako, da veje s kolonijami omenjene ušice prenašajo na območja, na katerih jih še ni. Tako se areal izdatno medečih borovih območij vsako leto širi v veselje čebelarjev in na jezo gozdarjev, ki menijo, da *Marchalina hellenica* z odvzemanjem drevesnega soka škoduje borom. Ali nas to ne spominja na čase,

ko so nekateri naši čebelarji prenašali medečega škrtata iz Primorske v osrednjo Slovenijo?

Francija

 Henri Clément, predsednik Nacionalnega združenja francoskih čebelarjev, je v uvodniku marčevske revije *Abeilles et fleurs* (Čebele in cvetje) zapisal, da priprave na svetovni čebelarski kongres Apimondia 2009, ki bo sredi septembra v Montpellieru, potekajo po programu. Prijavilo se je že približno 200 razstavljalcev in tudi veliko predstavnikov čebelarskih organizacij z vsega sveta. Računajo na rekordno udeležbo, saj bodo cene vstopnic za udeležbo na kongresu in za ogled razstave skoraj za polovico nižje od tistih, ki so veljale za prejšnje kongrese Apimondie. Okoljevarstvena organizacija FNE (France Nature Environnement oz. Francija Narava Okolje) je marca letos

Henri Clément, predsednik Nacionalnega združenja francoskih čebelarjev

začela akcijo za uradno prepoved uporabe ubijalskega pesticida s trgovskim imenom Cruiser. Uporabo tega najnovejšega člana družine neonikotinoidov je francoska vlada lani v prepovedala, po dekretu z 17. decembra 2008 pa je zanj znova prižgala zeleno luč.

Da so vsi sistemiki iz vrst nevrotoksičnih pesticidov nevarni za čebele, kaže praksa francoskih čebelarjev zadnjih 10 let. Pred uporabo sredstev Gaucho in Regent, prvi je vseboval aktivno substanco imidakloprid, drugi pa fipronil, so bili pridelki sončnic 3000–3500 kilogramov na hektar. Z uporabo obdelanega semena se je pridelek zmanjšal na 2000–2500 kilogramov. Ko so pred tremi leti prepovedali uporabo obeh insekticidov pri sončnicah, se je pridelek sončničnega semena znova povečal na prvotno količino.

Zakaj tolikšna razlika? Čebele so prvih nekaj dni po cvetenju nabirale medicino in cvetni prah na zaščitnih sončnicah brez vidnih posledic. Po kakem tednu dni pa so začele čebelje družine vidno slabeti, zato so cvetovi v sredini cvetnih kolotov ostali neoprašeni. Prav tako so ostale brez semen tiste sončnice, ki so cvetele pozneje. Seveda so imeli pri tem pojavu največjo škodo čebelarji, ki so ostali brez medu in brez čebel.

Po prepovedi uporabe Regenta so se nekateri ekološko bolj ozavešeni pridelovalci koruze zavestno odpovedali kemičnim sredstvom in začeli s pridom uporabljati najnovejše metode biološkega boja

proti koruznemu hrošču (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte). V Franciji že obstajajo specializirana podjetja, ki za potrebe poljedelstva gojijo naravne sovražnike škodljivcev. Odlično so se proti koruzni večji (*Ostrinia nubilalis*) izkazali nekateri najezdiki iz rodu *Trichogramma*. Uspešno gojijo tudi različne vrste pikapolonic, ki postajajo vse bolj uporabne v sadjarstvu, saj hitro in učinkovito uničujejo kolonije listnih uši. Prav tako je dobro razvito in utečeno tudi gojenje čmrljev vrste *Bombus terrestris* za opraševanje paradižnikov v steklenjakih.

Nemčija

Lanska medena letina je bila povprečna, delno tudi zato, ker je čez zimo in spomladi zaradi znanih zastrupitev odmrlo približno 30 odstotkov čebeljih družin. Cene medu so stabilne, a s težnjo rasti navzgor. Decembra lani so trgovci odkupovali med od čebelarjev po:

cvetlični med	3,00 do 3,50 EUR
oljna ogrščica	2,50 do 3,80 EUR
gozdni med	3,50 do 4,50 EUR
hojev med	7,50 do 8,00 EUR

Cene veljajo za kilogram medu v 300-kilogramskih sodih. Zanimivo je, da so odkupne cene medu na veliko v drugih državah EU zelo podobne nemškimi. Pozornost vsekakor zbuja visoke cene hojevega medu. Razlog je seveda izginjanje jelke iz nemških gozdov, zato je vedno manj tudi hojeve mane, ki je osnovna surovina za hojev med. In zakaj jelka umira? Wolf Hockenjos v knjigi *Tannenbäume* (Jelkova drevesa; založba DRW-Verlag Weinbrenner) obtožuje predvsem lovce, ker vzdržujejo previsoko populacijo srnjadi in jelenjadi, ki vsako leto obžre večino mladih jelk, še preden te zrastejo.

Zanimivo je tudi, da številni nemški čebelarji ne ločijo jelke od smreke. Zato se dogaja, da svoje čebelje družine prepeljejo v sestoje smrek, saj mislijo, da so jih pripeljali na hojevo pašo. Ali so tudi med slovenskimi čebelarji takšni, ki teh dveh drevesnih vrst ne ločijo med seboj?

Italija

Sredi marca so člani Čebelarskega konzorcija Pordenone organizirali že 30. jubilejno strokovno posvetovanje o aktualnih problemih čebelarstva. Vsako leto kot predavatelje povabijo nekatere najboljše italijanske strokovnjake, zato se ga udeleži veliko čebelarjev tudi iz drugih krajev Italije.

Letos je imel osrednje predavanje dr. Claudio Porrini iz čebelarskega inštituta v Bologni. Govoril je predvsem o pojavu izginjanja čebel, za katerega

obstajajo jasni znanstveni dokazi, da so posledica neonikotinoidov. Na podlagi temeljitih raziskav sodelavcev čebelarkega inštituta je italijanskim čebelarjem uspelo prepričati ministrstva za delo, socialno politiko, zdravstvo in kmetijstvo, da so lani začasno prepovedala klotianidin, tiametoksam, imidakloprid in fipronil, tako da teh sredstev kmetje ne smejo uporabljati za zaščito semen koruze in drugih poljščin, tudi ne za zaščito sladkorne pese in krompirja. Ta prepoved velja do septembra 2009. Po tem datumu bodo preverili rezultate opazovanja na terenu in se odločili, kako nadaljevati.

Prof. dr. Franco Frilli, entomolog in nekdanji rektor Univerze v Vidmu

Čebelarji se zdaj nekoliko bojijo kritik pridelovalcev poljščin, zlasti koruze, če bo letina zaradi povečanega napada škodljivcev slaba. Sicer pa bo že v prihodnjih mesecih jasno, kako bo s pomori čebel in ali sploh bodo. Zanima jih tudi, kaj se bo dogajalo v sosednji Sloveniji, kjer je uporaba omenjenih pesticidov dovoljena.

Dr. Francesco Baroni, čebelar iz okolice Bormia, je predstavil svoj način boja proti varojam, katerega

bistvo je poletna prekinitev zaleganja matic. V začetku julija vse matice izolira v kletke, v katerih so majhni sati. Zaprte ostanejo približno 24 dni, da se izleže še zadnja zalega, potem pa družine zdravi z oksalno kislino. To počne že skoraj 10 let in ima dobre rezultate.

Tretji in zadnji predavatelj je bil dr. Moreno Greatti, vodja čebelarkega laboratorija Univerze v Vidmu. V svojem predavanju se je osredotočil na čebeljo prehrano, zlasti na pelod in nadomestke zanj v obdobju, ko narava čebelam ne ponuja dovolj beljakovinske hrane.

Vodja posvetovanj v Pordenonu in tudi številnih drugih čebelarskih strokovnih prireditvev v Italiji je skoraj vsako leto prof. dr. Franco Frilli, entomolog svetovnega slovesa in nekdanji rektor Univerze v Vidmu. S prof. Frillijem me veže dolgoletno prijateljstvo. Po njegovi zaslugi sem pred leti postal član posebne komisije, ki jo je imenovala italijansko kmetijsko ministrstvo, to pa mi je takrat omogočilo vpogled v delo številnih italijanskih raziskovanih institucij s področja čebelarstva. ■

Viri:

Abeilles et fleurs, št. 2, februar 2009.

Abeilles et fleurs, št. 3, marec 2009.

Buzz Extra, št. 1, marec 2009.

Imkerfreund, št. 3, marec 2009.

Journal of Apicultural Research, št. 1, marec 2009.

Simposio Pordenone, 2009.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

Voščene satnice AŽ, LR

NOVO - BIO satnice AŽ

Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3

Drobni pribor, zaščitna oprema
za čebelarjenje

Posode in točila za med...

Sladkor in sladkorne pogače,
sirup za čebele

Zbiramo naročila za čebelje
matice!

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrič s.p., Maribor

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas od marca do novembra:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 13h, julij, avgust zaprto

Bliža se sezona točenja in
polnjenja !

Nudimo vam:

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice raznih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično embalažo

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

Koliko je vredno oprraševanje?

Besedilo in foto: **Danilo Bevk**, Nacionalni inštitut za biologijo

Po navadi se pomembnosti in vrednosti nečesa zavemo šele takrat, kadar nepričakovano ugotovimo, da tega nimamo več. To velja tudi za opráševanje. Veljalo je za nekaj samoumevnega in prav zaradi tega mu ni bila namenjena kaka posebna pozornost, kaj šele varstvo. Šele ko so v nekaterih delih sveta opazili, da se je zaradi pomanjkljive oprášenosti zmanjšala kmetijska pridelava, so se zavedli, da ta »usluga narave« le ni tako samoumevna. H krizi opráševanja, kakor so poimenovali pojav pomanjkanja opráševalcev, je v veliki meri prispevalo množično odmiranje čebeljih družin.

Opráševanje je prenos cvetnega prahu iz prašnikov na brazdo pestiča iste ali druge rastline. Rastline, pri katerih cvetni prah prenašajo žuželke, imenujemo žukocvetke. Za najpomembnejšega opráševalca velja medonosna čebela, ne gre pa prezreti tudi drugih žuželk. Predvsem velja omeniti preostale čebele, med katere spadajo čebele samotarke in čmrliji. V Sloveniji živi več kot 500 vrst čebel, ki oprášijo marsikaj, kar medonosna čebela izpusti. Svoj delež prispevajo še dvokrilci (npr. muhe trepetavke), metulji, hrošči in drugi. V nekaterih delih sveta pa so pri tem nenadomestljivi tudi ptice in netopirji.

Opráševanje je izjemno pomembno za kmetijstvo. Odvisnost kulturnih rastlin od opráševanja žuželk je različna. Vetrocvetke, kot so na primer žita, oprášuje veter, zato ne potrebujejo čebel. Tudi žukocvetke, ki se lahko samooprášijo, lahko uspevajo brez opráševalcev, vendar je njihov pridelek večji in boljši, če jih oprášijo žuželke. Od opráševalcev so najbolj odvisne žukocvetke, ki se ne morejo samooprášiti. Opráši jih lahko samo cvetni prah, ki izvira iz druge rastline, zato so opráševalci nujni.

V Evropi je od opráševanja žuželk odvisnih 84% kulturnih rastlin, v svetovnem merilu pa je od tovrstnega opráševanja odvisnih 70% rastlinskih vrst, ki jih uporabljajo za prehrano. Z vidika količine je od opráševanja žuželk odvisna približno tretjina vse hrane za ljudi.

Dandanes je v navadi, da skušamo vse ovrednotiti. Tako so se že večkrat lotili tudi ocenjevanja vrednosti opráševanja. Odgovor na to, sicer vse prej kot lahko vprašanje je letos pripravila skupina francoskih in nemških znanstvenikov (Gallai in sod., 2008).

Vrednost opráševanja je občutno večja od vrednosti čebeljih proizvodov

Po njihovih ocenah je bila vrednost opráševanja leta 2005 na svetovni ravni 153 milijard evrov. Naj na kratko pojasnimo, kako so izračunali ta znesek. Predpostavili so, da je vrednost opráševanja enaka vrednosti zmanjšanja pridelave pridelkov, če opráševalcev ne bi bilo. To so izračunali tako, da so zbrali podatke o količini pridelanih kulturnih rastlin in o odvisnosti teh rastlin od opráševanja žuželk. Na podlagi tega so lahko izračunali, kolikšna bi bila pridelava, če opráševalcev ne bi bilo. Od dejanske pridelave so nato odšteli ocenjeno pridelavo brez opráševalcev in tako dobili zgoraj omenjeno vrednost opráševanja.

Celotna vrednost pridelkov je bila ocenjena na 1618 milijard evrov, od tega je bila vrednost pridelkov rastlin, ki jih oprášujejo žuželke, 625 milijard. Če upoštevamo, da se številne med njimi vsaj delno lahko oprášijo tudi brez žuželk, je vrednost opráševanja 153 milijard evrov. Največ je vredno opráševanje sadja in zelenjave, in sicer vsako po 50 milijard evrov.

Ocena pa ni popolna. Upoštevali so samo tiste kulturne rastline, ki jih uporabljamo za prehrano ljudi, zato je celotna vrednost opráševanja v kmetijstvu še večja. V oceno tako ni vključeno opráševanje krmnih rastlin, opráševanje pri pridelavi semen in opráševanje rastlin, ki jih uporabljajo za proizvodnjo biogoriv. Prav tako vanjo ni vključena vrednost oprá-

ševanja za naravo, ki je za človeka prav tako zelo pomembno.

Koliko so ti izračuni točni, je težko reči. Vendar si tudi brez teh števil lahko predstavljamo, da je opraševanje za človeštvo zelo pomembno, tako rekoč neprecenljivo, zato ga moramo varovati. Zlasti v intenzivno obdelani kmetijski krajini, kjer je potreba po opraševanju največja, »divjih opraševalcev« pa najmanj, je za kmetijsko pridelavo zelo pomembno čebelarjenje. Žal si zavest o tem le stežka utira pot, tako da so pri kmetovanju vse premalo upoštevane potrebe čebel. Nanje ne bi smeli misliti samo v obdobju cvetenja, ampak vse leto, kajti le tako bodo lahko učinkovito opravljale svoje poslanstvo opraševalk. ■

Viri:

- Gallai, N., Salles, J. M., Settele, J., Vaissiere, B.E. (2008): Economic valuation of the vulnerability of world agriculture confronted with pollinator decline, *Ecological Economics*. Dostopno na: <http://www.sciencedirect.com>
- Goulson, D. (2003): *Bumblebees: Their Behaviour and Ecology*. New York: Oxford, 235 str.
- Poklukar, J. (1998): Čebele in opraševanje. V: *Od čebele do medu*. Ljubljana: Kmečki glas, str. 178–182.
- Rau, A. (1999): The importance of pollination to agriculture and the risks of pollinator decline. V: *The Sao Paulo declaration on pollinators*. Brazilija, International pollinators initiative, str. 18–20.

Zaščita sadnega drevja, cvetni prah in čebele

Besedilo in foto: Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Kmetijski inštitut Slovenije

Za obstoj in uspešen razvoj družine čebele poleg vode in nektarja nujno potrebujejo kakovosten vir beljakovin. Rastline jim vse od zgodnje pomladi, nekatere pa še jeseni, ponujajo pester izbor cvetov s pelodom. Pri večini rastlin, še posebej pri sadnem drevju, je obdobje cvetenja kratkotrajno, zato morajo čebele izrabiti sleherni dan z lepim vremenom, da v svoje domovanje prinesejo kar največ cvetnega prahu. Ker pa je sadno drevje v tem obdobju izpostavljeno različnim škodljivcem, ga v intenzivnih nasadih zavarujejo z uporabo do-

voljenih fitofarmacevtskih sredstev (FFS) po škroplnem programu. Tako se v čebeljem krožniku hote ali nehote znajde hrana, v kateri so lahko tudi škodljive primesi iz okolja.

Čebele so poleg drugih opraševalcev tudi pomemben kazalec stanja v okolju in zraku, zato so zanimive za raziskovalce, ki na podlagi t. i. monitoringa preučujejo stopnjo onesnaženja s FFS in težkimi kovinami na določenem območju. V Franciji so pred nekaj leti izvedli obsežno raziskavo, v okviru katere so ugotavljali slabitev čebeljih družin (Chauzat in sod., 2006). Čebelnjake so postavili na pet lokacij po državi in zbirali cvetni prah, ki so ga prinašale čebele s paše. Vzorce so zbirali tri leta zapored (od leta 2002 do 2004), in sicer zgodaj spomladi, pred poletjem, poleti in pred zimo. V vzorcih osmukane cvetnega prahu so v laboratoriju analizirali 36 različnih spojin, ki so v Franciji registrirane za uporabo v kmetijstvu. Izbrali so sredstva, ki so za medonosno čebelo visoko toksična, in sredstva, ki jih najpogosteje uporabljajo na polju.

Poskusni sadovnjak na Brdu pri Lukovici je spomladi v polnem razcvetu

Čebelnjak v sadovnjaku. Pred žrela poskusnih družin smo namestili smukalnike

Najpogostejše tri spojine so bile imidakloprid, ki so ga našli v približno 50 % vzorcev cvetnega prahu, 44 % vzorcev je vsebovalo 6-kloronikotinsko kislino (spojina je razgradni produkt acetamiprida), 12 % vzorcev pa fipronil. V tem obdobju niso opazili nobene zastrupitve čebeljih družin, vendar so bile glede na rezultate analiz družine stalno izpostavljene različnim tujim spojinam. Ni znano, kakšna je usoda spojin v skladiščenem cvetnem prahu v satnih celicah, kako hitro se razgradijo in kako vplivajo na celotno čebeljo družino. Tuje spojine se v čebelji hrani ohranijo različno dolgo in domnevno povzročajo subklinične spremembe v razvoju ličink, vplivajo na vedenje in dolgoživost osebkov čebelje družine ter na njihove organe in tkiva. Objavljenih je bilo več raziskav (glej vire).

Spomladi leta 2006 smo tudi na Kmetijskem inštitutu analizirali ostanke sredstev za varstvo rastlin, ki jih navadno uporabljajo v nasadih sadnega drevja. Ugotavljali smo vsebnost ostankov dveh insekticidov – diazinona (trgovsko ime je Oleodiazinon) in tiakloprida (Calypso) – ter fungicida difenokonazol (Score) v cvetnem prahu osmukanca in izkopancu. Diazinon deluje kot kontaktni, želodčni in dihalni strup, uporabljajo ga za zatiranje škodljivih žuželk in pršic pred cvetenjem in je strupen za čebele. Tiakloprid spada med neonicotinoide in je kemično soroden imidaklopridu. Deluje kot akutni kontaktni in želodčni strup s širokim spektrom delovanja. Difenokonazol kot fungicid uporabljajo za varstvo jablan in hrušk. Želeli smo ugotoviti, ali cvetni prah – osmukanec in izkopanec – neposredno po škropljenju vsebuje ostanke teh sredstev in kakšna je njihova količina, seveda pod pogojem, da je škropljenje izvedeno v najmanjših priporočenih odmerkih in tedaj, ko so čebele v panju.

Čebele nekaj cvetnega prahu porabijo sproti, večino pa ga shranijo v celice, v katerih fermentira. Tudi v fermentiranem cvetnem prahu (čebelji kruhek) lahko najdemo tuje primesi

V poskusni sadovnjak na Brdu pri Lukovici (KIS) in sadovnjak v Čadovljah na Gorenjskem smo postavili nekaj čebeljih družin. Sadjarji so skrbeli za redno košnjo podrasti in škropljenje izvajali ponoči v brezvetrju. Vzorce cvetnega prahu smo zbirali s smukalniki, iz satja pa smo nabrali izkopanec. Po škropljenju sadnega drevja pred panji nismo opazili mrtvic. V centralnem laboratoriju Kmetijskega inštituta smo v zbranih vzorcih cvetnega prahu analizirali vsebnost diazinona, tiakloprida in difenokonazola. Prvi dan po škropljenju smo našli ostanke diazinona (1,98 mg/kg) in tiakloprida (0,09 mg/kg), šesti in deseti dan pa so se vsebnosti zmanjševale oziroma so bile pod mejo detekcije. V izkopancu z Brda smo 16. dan našli ostanke diazinona (0,09 mg/kg), v tistem iz Čadovelj pa 18. dan (0,05 mg/kg). Tiakloprid in difenokonazol smo v cvetnem prahu z Brda našli prvi dan (0,09 in 0,01 mg/kg), po šestih dneh pa je bila vsebnost tiakloprida pod mejo detekcije. V Čadovljah smo ostanke tiakloprida našli še šesti dan, v izkopancu pa je bil pod mejo detekcije že deseti dan.

Če bi čebele zaužile velike količine onesnaženega cvetnega prahu, bi bile kar najbolj izpostavljene sistemskim insekticidom. Ostanke so navzoči še v izkopancu, čeprav v manjših količinah kot v svežem cvetnem prahu. Oralna LD₅₀ (odmerek, pri katerem po zaužitju toksina odmrje 50 % testiranih čebel) je za diazinon 0,09 µg na čebelo, za tiakloprid pa 17,32 µg na čebelo (Footprint, 2007). LD₅₀ spojine je bil prenizek za posamezno čebelo, saj bi morala ena čebela zaužiti zelo veliko količino cvetnega prahu, da bi bil

ta zanjo toksičen. Ne moremo pa mimo dejstva, da so ostanki še nekaj časa navzoči v čebelji hrani, zato domnevno subklinično vplivajo na zalego in čebele. Za zdaj še ne vemo, v kolikšnem času ostanki v cvetnem prahu razpadejo in kako vplivajo na razvoj zalege, posamezno čebelo in na celotno čebeljo družino. Pomembno je, da v sadovnjakih preprečujejo raznos škroplilne mešanice po cvetoči travi, ki jo je zato treba redno kositi, in da je škropljenje izvedeno v brezvetrju, ponoči ali pozno zvečer, ko so čebele v panju. Izbirati je treba tiste pripravke, ki so za čebele in druge oprasovalce najmanj škodljivi, ter uporabiti najmanjši priporočeni odmerek.

Ker sta oblika in barva cvetov še posebej prilagojeni za to, da privabljata žuželke, čebele že v prvih spomladanskih dneh poletijo najprej na najzgodnejše pašne vire. Nahriniti morajo mladi zarod, ki se v gnezdu razvija vse od začetka podaljševanja dneva, zato za razvoj v močno družino potrebujejo stalen dotok kakovostnega cvetnega prahu. Samo tako se bodo mladice primerno razvile goltne žleze, katerih izloček skupaj z izločkom slinskih žlez poznamo kot matični mleček, s katerim bodo lahko nemoteno krmile mlado zalego in matico. Če je hrana, potrebna za preživetje, oporečna, bo posledice dolgoročno verjetno občutila vsa čebelja družina.

Pri raziskavi smo sodelovali Maja Smodiš Škerl, dr. Špela Velikonja Bolta, mag. Helena Baša Česnik in prof. dr. Aleš Gregorc. Za izdatno pomoč se zahvaljujem Marjanu Kokalju, za sodelovanje pri izvedbi projekta Romanu Mavcu, vodi poskusnega sadovnjaka na Brdu pri Lukovici, in Janezu Markuti, lastniku sadovnjaka v Čadovljah. ■

Viri:

Chauzat, M. P., Faucon, J. P., Martel, A. C., Lachaize, J., Cougoule, N., Aubert, M. (2006): A survey of pesticide residues in pollen loads collected by honey bees in France. *J Econ Entomol* 99:253–262.

Footprint (2007): The FOOTPRINT Pesticide Properties DataBase. www.eu-footprint.org/ppdb.html, 15. 1. 2008.

Gregorc, A., Pogačnik, A. in Bowen, I. D. (2004): Cell death in honey bee (*Apis mellifera*) larvae treated with oxalic or formic acid. *Apidologie* 35:453–60.

Gregorc, A. in Smodiš Škerl, M. I. (2007): Toxicological and immunohistochemical testing of honey bees after oxalic acid and rotenone treatments. *Apidologie* 38:296–305.

McKenzie, K. E., Winston, M. L. (1989): Effects of sublethal exposure to diazinon on longevity and temporal division of labor in the honey bee (Hymenoptera: Apidae). *J Econ Entomol* 82:75–82.

Papaethimiou, C., Pavlidou, V., Gregorc, A., Theophilidis, G. (2002): The action of 2,4-Dichlorophenoxyacetic acid on the isolated heart of insect and amphibia. *Environ Toxicol Pharmacol* 11:127–40.

Rosiak, K. L. (2002): The effects of two polychlorinated biphenyl mixtures on honey bee (*Apis mellifera*) foraging and hypopharyngeal gland development. Dissertation, Urbana, Illinois, USA.

Silva-Zacarin, E. C. M., Gregorc, A., Silva de Moraes, R. L. M. (2006): In situ localization of heat-shock proteins and cell death labelling in the salivary gland of acaricide-treated honey bee larvae. *Apidologie* 37:507–516.

Smodiš Škerl, M. (2008): Čebelja družina in goltne žleze delavk so lahko tarča posegov v naravo, I. del. Slovenski čebelar št. 12: 349–351.

Smodiš Škerl, M. (2009): Čebelja družina in goltne žleze delavk so lahko tarča posegov v naravo, II. del. Slovenski čebelar št. 1: 12–13.

CENJENI ČEBELARJI!

Obveščamo vas, da lahko nabavite kvaliteten beli kristalni sladkor po najugodnejših tržnih cenah

V PAKIRANJIH:

- **NATRON VREČE 50/1**
- **NATRON VREČE 25/1**
- **AGRAGOLD 1/1**

pri vašem dobavitelju:

STENKO d.o.o. | Špruha 3, Trzin (ind. Cona)

Tel: +386 1 562 17 22 | **Tel/fax:** +386 1 562 17 20

GSM: +386 41 664 820, +386 41 373 750

AGRAGOLD®

Agragold trgovina d.o.o.
Letališka cesta 16
1000 ljubljana
www.agragold.com

Znanje – najboljši akaricid

Besedilo: Anton Zor

Največje težave pri ohranjanju čebeljih družin čebelarjem povzročajo varoje. V preteklosti smo jih bolj ali manj uspešno zatirali z najrazličnejšimi, predvsem registriranimi sredstvi. Na pobudo ČZS in veterinarske službe pa smo lani varoje enotno zatirali z Bayvarolom. Ta poteza je hvale vredna, zato bi bilo treba takšno prakso še nadaljevati, bodisi s preizkušenimi bodisi z novimi učinkovitimi sredstvi.

Pred letom 2000 sem ravnal dosledno po tako imenovani zdravstveni doktrini, vendar je ta tistega leta popolnoma odpovedala. Že do 15. junija sem izgubil polovico čebeljih družin. Seveda je bila to tudi posledica drugih okoliščin, kljub temu pa so bile poglaviti vzrok varoje. Odločil sem se, da te zajedavce temeljito preučim.

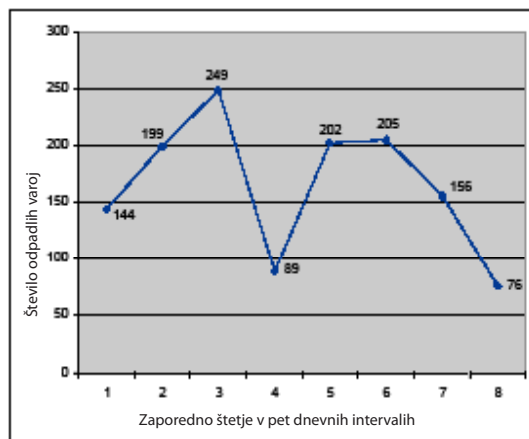
Prvi pogoj, da se varojam lahko postaviš po robu, je, da spoznaš njihov letni razvojni cikel. Spoznati je treba tudi, da razvoj varoj ni vsako leto enak, saj je napadenost čebeljih družin vsako leto drugačna, to pa je odvisno od naravnih razmer in moči družine. Na podlagi večletnih preučevanj in analiz sem ugotovil, da sta odločilna pogoja za ohranitev družin pravočasno ukrepanje in upoštevanje cikla razvoja varoj. Pri tem je treba upoštevati tudi maksimalno možno napadenost z varojami v določenem letu. Če ne ukrepamo preden se preveč namnožijo, smo izgubili bitko.

Da bi se lažje bojeval z varojami, sem si izdelal načrt enotnega pristopa k ugotavljanju učinkovitosti vseh registriranih in dovoljenih sredstev, ki so bila na voljo. V vseh teh letih mi je uspelo s sredstvi, ki so se pokazala kot najučinkovitejša, zatirati varoje tako, da mi pri čebelah ne povzroča več težav.

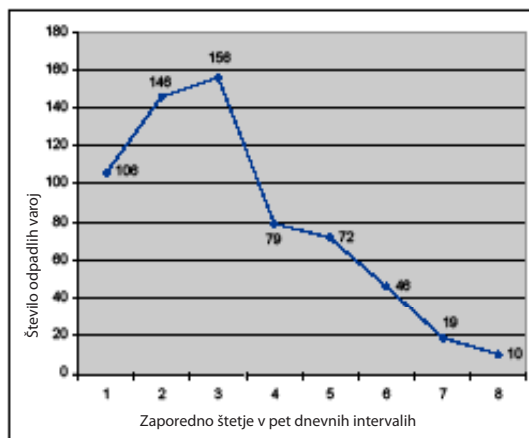
Tako sem tudi lani varoje zatiral z Bayvarolom. Kot vsa leta prej, sem tudi lani enotno ugotavljal učinkovitost tega sredstva. Bayvarol sem v družine vstavil dosledno po navodilih veterinarske službe in sledil odpadu varoj po pet dnevni ciklji, kot je razvidno iz diagrama. Seveda sem prej ugotavljal tudi tedenski naravni odpad.

Pri najmočnejši čebelji družini (št. 9) je bil naravni odpad 2–3 varoje na dan, pri najšibkejši (št. 6) pa 1–2 varoje na dan. Postopek zatiranja teh zajedavcev sem začel 25. julija

2008 ob 16. uri. V posamezno čebeljo družino sem vstavil po štiri trakove Bayvarola, v ulice plodišča s pokrito zalego pa po dva trakova. Po vstavitvi trakov Bayvarol sem po navodilih veterinarske službe štel odpadle varoje, torej na vsakih 5 dni, vedno ob isti uri.

Najmočnejša čebelja družina (št. 9) po vstavitvi Bayvarola

Najšibkejša čebelja družina (št. 6) po vstavitvi Bayvarola

Moje ugotovitve in sklepi pri spremljanju učinkovitosti:

1. Na začetku je učinkovitost Bayvarola pri družinah št. 9 in št. 6 enakomerna. To velja

vse do tretjega štetja, se pravi 15 dni. V nadaljevanju pa je iz diagrama razvidno, da Bayvarol deluje dokaj različno.

2. Pri 4. štetju je opaziti veliko zmanjšanje učinkovitosti, in to tako pri močni kot pri šibki družini.
3. Pri vizualnem pregledu trakov je že opazno propoliziranje, katerega posledica je manjša učinkovitost.
4. Pri močni družini v panju št. 9 se je potem zmanjševanje števila varoj do 6. štetja spet povečalo, verjetno zaradi izleganja večjega števila čebel in z njimi tudi varoj. Drugega tehničnega razloga za to verjetno ni.
5. Pri šibki družini št. 6 se je učinkovitost zmanjševala od 3. štetja do konca 40-dnevnega zatiranja.
6. Pri močni družini št. 9 se je učinkovitost zmanjševala od 6. štetja, torej po 30 dneh, do konca 40-dnevnega zatiranja.
7. Poleg visečega traku so vidne poškodbe satov – udrtine. Nekateri deli traku so bili prilepljeni na satje. Pri odstranjevanju trakov se je satje zelo poškodovalo. Končno oceno škode zaradi poškodovanega sata bo mogoče ugotoviti ob prvem spomladanskem pregledu.

Še isti dan zadnjega štetja, torej 5. 9. 2008 zvečer, sem varoje poskusno zatiral z amitrazom, ki je bil do nedavno še registrirano sredstvo. Na testni trak Dimko sem 8 ur pred dimljenjem nakapal 5 kapljic, tako da je sintetično topilo Ksilol popolnoma izhlapelo. Zjutraj naslednji dan, torej po 12

urah od vstavitve in dimljenja, sem preštel odpadle varoje.

V panju z močno čebeljo družino (št. 9) je pri zadnjem štetju odpadlo 76 varoj, po uporabi testnega sredstva pa še 230. V panju s šibko družino (št. 6) je pri zadnjem štetju padlo 10 varoj, po uporabi testnega sredstva pa še 258 varoj. Na podlagi tega lahko sklepamo, da Bayvarol pri enaki uporabi deluje dokaj različno. Zakaj je tako, si ne znam pojasniti. Enak postopek izvajam že osmo leto, saj v nasprotnem primeru ne morem dobiti točnih in primerljivih podatkov o učinkovitosti uporabljenega sredstva.

Pa še ti podatki so le delno primerljivi, saj se sredstvi (Bayvarol in amitraz) razlikujeta tako po času uporabe kot tudi po učinkovitosti. To je razvidno iz podatkov, čeprav odstotka učinkovitosti ne moremo izračunati. Kljub temu pa nam marsikaj povesta podatka o učinkovitosti Bayvarola pri zadnjem štetju in učinkovitosti testnega sredstva amitraz po 12 urah. Seveda bi pričakoval, da bi take raziskave na znanstveno nesporen način izvajali strokovnjaki, saj bi tako lahko razjasnili marsikatero nepojasnjeno stvar. ■

Opomba

Če čebelar sumi, da so registrirana sredstva za zatiranje varoj pri njegovih čebelah neučinkovita, mu lahko veterinar predpiše katero drugo neregistrirano sredstvo.

Uredniški odbor SČ

Velikoprostorninsko čebelarjenje v AŽ-panjih po visoko produktivnem »zakladnem« in »maksi« načinu.

Na spletni strani: www.cebelaarstvo.grom.com/marjan.debelak/

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200
E-mail: spelakrze@yahoo.com

Zakaj čebele rojijo?

Prevod in priredba: Norbert Jedlovčnik

Rojenje čebelje družine ima več vzrokov. Nekaj klasičnih poznamo vsi. Zdaj skušamo čebelarji rojenje čim bolj omejiti, saj kljub temu da je ta vegetativni način razmnoževanja čebelje družine najnaravnejši, skoraj ni združljiv s sodobnim čebelarjenjem.

Obstaja več teorij o vzrokih rojenja čebelje družine. Poleg tega, da je to naravna lastnost medonosne čebele, je splošno sprejeto tudi, da na rojenje vpliva prostorska stiska čebelje družine. Po tem pravilu bo imel roj vsak čebelar, ki v čebelji družini ne bo pravočasno razširil prostornine panja. Precej pozornosti je namenjene vremenskim razmeram med pomladanskim razvojem čebelje družine. Stališča pa se razhajajo pri pojasnjevanju, kakšno vreme in kateri vplivi. V vseh učbenikih je zapisano pravilo, da stare matice rojijo pogostejše kot mlade. Dr. Liebig je po 20 letih poskusov in opazovanj to teorijo ovrgel. In če starost matice ni vzrok za pogostejše rojenje, kateri vzroki pa vendarle obstajajo?

Delovna skupina za raziskovanje življenja čebel na Univerzi za kulturo tal na Dunaju je odkrila, da je odločilen pogoj za pojav in razvoj rojilnega razpoloženja starost satja v panju. Po več letih raziskovanj rojilnega razpoloženja v čebelji družini je skupina ugotovila, da čebele družine na starem satju občutno pogostejše rojijo kot enako močne družine na mladem satju. Pri teh poskusih starost matice ni bila odločilna.

Na novo zgrajenem satju se je rojilno razpoloženje pojavilo pri manj kot 2 odstotkih čebeljih družin, pri eno leto starem satju pa se je rojilno razpoloženje pojavilo pri 7 odstotkih družin, ki so bile vključene v poskus. Pri dve leti starem satovju se je rojilno razpoloženje pojavilo že pri 15 odstotkih čebeljih družin, pri tri leta starem satovju so pojav zaznali

Foto: Branko Obravnič

Čebelji roj ali »boržola« na lipi

pri 30 odstotkih čebeljih družin. Pri starejšem satju se je rojilni nagon povečal kar na 60 odstotkov čebeljih družin. Vzrok bi lahko bil, da staro satje vpija bolezenske klice. Rojenje je tako med evolucijo priručna sanacija matične družine. ■

Vir:

Mandl, S., (2008): Warum schwärmen Bienenvölker? V: Bienenaktuell, št. 7-8, julij-avgust 2008, let. 2, str. 15.

KIPGO ČEBELARSKA OPREMA

Ponujamo:

- kombinirane posode za odkrivanje satja s stojalom za odlaganje satov, ki je hkrati kuhalnik voščin
- ometalnike čebel
- točila medu
- posode za shranjevanje medu
- črpalke za med

Batuje 83, 5262 Črniče, tel.: 05/368 45 80, www.kipgo-bandelj.si, kibgob@gmail.com

Einsteinove čebele

Besedilo: Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ, specialist za tehnologijo čebelarjenja

Svetovno znani fizik in dobitnik Nobelove nagrade za fiziko Albert Einstein naj bi ob neki priliki izjavil: »Če bi čebela izginila z obličja sveta, človeku ne bi ostala več kot štiri leta življenja. Nič več čebel, nič več opravevanja, nič več rastlin, nič več živali, nič več človeka.«

Ta njegov citat so v luči zdajšnjega skrivnostnega izginjanja čebel povzeli številni novinarji nacionalnih časopisov in tudi na stotine spletnih strani. Resda je bil Einstein pameten mož, morda celo najpametnejši človek nasploh, vendar, žal, ni bil čebelar in tako o čebelah ni vedel prav veliko. Prav tako slavniti fizik nikoli ni izrekel zgornjega citata. Podobno kot pri številnih drugih citatih, so tudi tega pripisali Albertu Einsteinu, da bi mu dodali pridih avtoritete. Kot se večkrat zgodi, pa je v ponarejenem citatu zrno resnice in apokaliptični prizvoki niso le strel v prazno.

Poročilo Ameriške akademije znanosti je že pred časom dokumentiralo krizo pri severnoameriških opravevalcih, zlasti pri čebelah in čmrljih. Evropske študije, ki jih odlikujejo še boljši znanstveni podatki o populacijskih trendih, poročajo o podobnem zmanjševanju števila opravevalcev na stari celini. Temu se ni izognila niti Slovenija, saj smo bili lani priča izginotju velikega števila opravevalcev, izgube čebeljih družin pa so bile več kot 30-odstotne.

Čebele imajo izjemno pomembno in kompleksno mesto v naravi, še posebej kadar govorimo o različnih kmetijskih kulturah. Dandanes postaja vse bolj jasno, da je kakovost življenjskega okolja usodna za obstanek in napredek sodobnega človeka. S svojo dejavnostjo v naravi, ki ji pravimo opravevanje, čebele pomembno vplivajo na pridelavo človeške in živalske hrane, različnih industrijskih surovin, prav tako pa tudi na človekovo zdravje in druge dejavnike življenja. Zaradi povečevanja človeške populacije postaja vse bolj alarmanten problem pridelave hrane. Izginotje čebel bi zato vplivalo na celotno verigo oskrbe s hrano.

Ker pridobivanje novih obdelovalnih površin ne gre več v korak s povečevanjem števila prebivalcev, je edina rešitev povečanje donosov na enoto površine. To lahko dosežemo z določenimi agrotehničnimi postopki, med katerimi je zelo pomembno opravevanje, pri tem pa imajo glavno vlogo čebele.

Za opravevanje polj ne moremo zbrati drugih opravevalcev, jih premestiti in spet izpustiti drugod, tako kot to počnejo čebelarji s svojimi čebeljimi družinami.

Ameriška akademija znanosti za opravevalce pravi,

da so čebele vključene v toliko različnih trgov, da bi njihovo izginotje povzročilo zlom na vseh področjih. Za ilustracijo navzočnosti čebel na vsakem koraku našega življenja so kot primer dali McDonald'sov hamburger, saj so pri vseh njegovih sestavinah (mletem mesu, kumaricah, čebuli, zeleni solati, siru, sezamovih semenih na hlebcu) udeležene čebele.

Če bi čebele izginile po vsem svetu, bi nastalo veliko pomanjkanje hrane. Čebelje družine namreč ne bi več opravevale rastlin, ki nam zdaj dajejo sadje, zelenjavo, oreške itd. Na tržišču ne bi bilo več medu in vsi uporabniki voska bi morali začeti uporabljati dražje nadomestke. Pretresi v svetovnem gospodarstvu bi bili globoki in dolgotrajni.

Če bi izumrle vse od več kot 7000 čebeljih vrst, bi to povzročilo »cunamije«, ki bi postavili na glavo celotne ekosisteme. V nekaterih ekosistemi so čebele ključne vrste – podobno kot najvišji kamen v oboku, brez katerega bi se obe strani oboka podrli. Če bi izumrle rastline, ki so odvisne od čebel, bi bile prizadete tiste vrste, ki so odvisne od teh rastlin, to pa bi spet povzročilo izumrtje vrst, ki so odvisne od njih in tako naprej.

Zaton opravevalcev nasploh in še posebej čebel, ki množično izginjajo, nam povzroča velike skrbi. Čeprav strah zbujajoče izjave strokovnjakov nimajo avtoritete Alberta Einsteina, upam, da bo velika zaskrbljenost javnosti zaradi čebel sprožila raziskave in ukrepe, potrebne za ohranitev pomembnega, a še vedno ne dovolj cenjenega člana svetovne prehranske mreže – čebele. ■

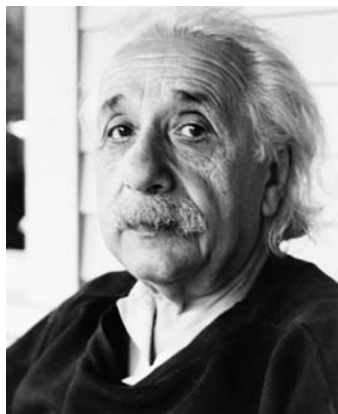

Foto: commons.wikimedia.org

Čebelarjeva opravila v AŽ- in nakladnih panjih v maju

Besedilo in foto: Marija Sivec – Sužid

Moj najljubši mesec je maj ...

Ko danes ob pisanju razmišljam, kaj vse bom morala ta mesecu narediti pri čebelah, imam v mislih eno samo delo: preprečevanje rojenja. Maj je mesec mladosti in mesec ljubezni, mi, čebelarji, pa grenimo življenje čebelam in jim preprečujemo, da bi uživale! Kakšna ironija!

Seveda imamo za to tehtne razloge. Eden izmed teh je, da je čebelji roj, ki odleti v neznano, zaradi varoj že prihodnjo zimo obsojen na propad. Se čebelarji sploh zavedamo, koliko takih, nevidnih rojev nam vsako leto pobegne iz panjev?

Včasih so bili roji zaželeni in lovljenje rojev, narejanje in prodaja takih družin je bil donosen posel. Dandanes pa ni več tako. Rojivost čebel je ožigosana kot zlo in čebelar, ki se hvali, koliko rojev je tisto leto imel, je v očeh svojih kolego slab čebelar. Tako kot mora biti dober mož pozoren do svoje žene, da mu ne »izroji«, mora biti pozoren tudi do čebel in narediti vse, da jim to prepreči. Lahko se vprašamo, kaj je laže – obdržati zaklad doma ali mu pustiti, da pobegne in ga potem iskati.

Po moji oceni lahko dober čebelar obvlada do približno 80 čebeljih družin, da mu ne izroji, če je čebeljih družin več, pa je ta zadeva z rojenjem že teže obvladljiva. Tisti, ki imajo več kot toliko družin, naj ne mislijo, da so slabi čebelarji, če jim kak roj uide.

Preprečevanje rojilnega razpoloženja

Maja je razvoj čebel na vrhuncu. Dnevi so dolgi in topli, sonce je visoko na nebu. Plodišča panjev so polna čebel, zalege in medu. V naravi vse cveti in med. Matica nima več kam zalegati, čebele, ki so doslej nosile med okoli zalege, pa ga zdaj nosijo tudi stran od gnezda, v medišče. Plodišče je prepolno mladih čebel, ki ne vedo, kaj početi, če nimajo dela. Taka družina bo v kratkem rojila, če ji tega ne bo preprečil čebelar. Zavedati se moramo, da ni matica tista, ki določa čas rojenja, temveč gneča v panju, saj ta preprečuje prenašanje matičnih vonjav (feromonov) in povzroča pomanjkanje prostora.

V tem času je v panju zelo veliko število mladic iste generacije, ki imajo razvite tako goltne (proizvajajo matični mleček) kot voskovne žleze (proizvajajo vosek). Te čebele se vedejo kot pubertetnice.

Položaj risalnih žebličkov namesto zapisov na vratih panjev: 1) levo – prazen panj, 2) levo zgoraj – bel žebliček, poapnela zalega, 3) sredina – problemi v panju, zapis v knjigi, 4) desno zgoraj – letnica matice, 5) desno – testni vložek

Taki družini je zato nujno preusmeriti pozornost in ji vsakih nekaj dni dodati satnico ali dve. S tem bomo namreč mladice zaposlili, tako da ne bodo delale po svoje. Če mlada generacija čebel svoje energije ne more usmeriti v izdelavo satja, bo proizvajala matični mleček. Če ni dovolj mlade zalege, ki jo je treba krmiti, pa bo kmalu polnila matičnike.

Zelo pomembno je tudi, da v panju ni veliko pokrite zalege. Za čebele sta pokrit med in pokrita zalega isto – pomanjkanje prostora za razvoj oziroma pravi čas za razmnoževanje in ohranjanje vrste. Dovolj medu ter dovolj pokrite zalege in mladic, ki bodo to zalego grele, je znak, da bo tisto, kar ostane v panju, preživelo, ko bodo stare čebele s staro matico odletele v svoj novi dom. Čebele so se v svojem milijone let trajajočem razvoju naučile, kateri čas je pravi za razmnoževanje in s tem za ohranjanje vrste. Narava bo še nekaj časa milostna z njimi, dovolj dolgo, da se bodo tako roji kot izrojenici opomogli, si naredili satje ter prinesli dovolj medicine in cvetnega prahu, da preživijo prihodnjo zimo. Če taki družini vsakih nekaj dni odvezamemo kak sat stare pokrite zalege, bo želja po rojenju občutno manjša. Zalego zložimo v prazen panj in ji dodamo matičnik ali pa iz sata zalege, medenega sata in satnic, ki jim dodamo zaprt matičnik ali mlado matico, naredimo nove družine.

Šestsatni panj za prenos zalege med stojšči, za vse tipe panjev

Vsi vemo, da matica lahko živi tudi do pet let. Žal pa stare matice oddajajo tudi manj feromonov, zato družine s starimi maticami hitreje izrojiijo. Ni napak, da je matica označena, saj so se mi čebelarji že nekajkrat pohvalili, da jim matica že tri, štiri leta ni rojila ... Jaz pa točno vem, da bom tudi letos imela velike težave z lanskimi maticami, saj bodo gotovo hotele rojiti, razen če ne bodo pašne razmere take, da bodo čebele nabrale vsaj po kilogram medu na dan.

Preprečevanje rojenja

Rojenje je naravni nagon čebel in slej ko prej bo prišel čas, ko se bodo naveličale naših pose-

gov v panj in bodo naredile po svoje. Maja moramo čebele pregledovati vsaj enkrat na teden. Rojenje je mogoče odložiti za nekaj dni, če jim podremo matičnike, vendar je to nepraktična in nezanesljiva rešitev, ki poleg vsega vzame še veliko časa.

Če so v čebeljih družinah ob pregledovanju v matičnikih jajčka, jim matičnike podremo, če pa so v matičnikih že žerke, se s tem ne ukvarjamo več, ker nima smisla. Tisti hip, ko se jajčece v matičniku razpoči in začnejo čebele mlado žerko zalivati z matičnim mlečkom, rojenja ne ustavi nič drugega kot pojav zelo obilne paše, na to pa se v naših krajih, kjer pogosto dežuje, ne moremo zanašati. Ostane nam le še to, da poiščemo matico, jo vzamemo iz panja skupaj s satom stare pokrite zalege in satom medu skupaj s čebelami, naredimo novo družino in jo premestimo na drugo stojšče, da se čebele ne vračajo. V umetnem izrojenju uničimo vse matičnike z izjemo enega in pustimo, da se izleže nova matica. Tak panj bo prinesel več medu kot sosednji, in ker smo prekinili zaleganje čebel, smo s tem ustavili tudi razvoj varoj.

Če matice ne najdemo in če so v panju samo odkriti matičniki ter nekaj čebel, ki sedijo na satju, da grejejo zalego, iz njega pobremo vso pokrito zalego, del čebel pa ometemo nazaj v matični panj. Vse matičnike poderemo. Narejenec z zalego prenesemo na drugo stojšče, sicer bi se lahko vse čebele vrstile v svoj stari panj. Velika verjetnost je, da smo v stari panj ometli tudi matico. Dodamo satnice in pustimo dan ali dva,

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:

torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-prazn: zapeto

Za večje skupine lahko delovnega časa po uspešnem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31

cebelarna@gmail.com

gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarska oprema in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- darila izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarska literatura

Hitri pregled nakladnega panja. Če so kje matičniki, so na dnu zgornje naklade

potem pa pogledamo, ali so čebele potegnile matičnike. Če so jih, jih potrgamo in dodamo kakovostne zaprte matičnike ali novo matico, saj je stara že ustvarila novo družino. Če pa je v panju stara matica, jo pustimo in matičnik dodamo na rejencu.

Ko so matičniki zaprti, je vprašanje, ali je matica sploh še v panju. Pogosto se namreč zgodi, da stara matica izleti iz panja takoj, ko čebele pokrijejo prve matičnike. Zato moramo biti pri majskih pregledih čebel zelo previdni. Ko matica zaleže matičnik, je jajčece lepo vidno, četrti dan, ko se jajčece razpoči in čebele poleg mlade žerke šele začnejo nanašati matični mleček, pa to z lahkoto spregledamo. Če čebele pregledujemo na vsakih sedem dni, bo do naslednjega pregle-

da minilo že enajst dni, matičnik bo že pokrit in povsem mogoče je, da je stara matica že izrojila.

Polnjenje medišč

Maj je mesec, ko pri nas čebele prvič nabe-rejo toliko medicine, da lahko napolnijo medišča. Seveda, če so panji pravilno in pravočasno pripravljeni. Slovenija je majhna država, vendar s tako različno lokalno mikroklimo, da si čebelarjem ne upam svetovati, kaj naj točno določen teden počnejo pri čebelah. Predstavljam si, da čebelarji, ki že dolgo čebelarijo na istem mestu, ali izkušeni prevaževalci zelo dobro poznajo okoličnice in vreme, tako da vedo, kdaj narediti kak poseg, za začetnika pa je to težavnejše, zato brez mentorja ali učenja na lastnih napakah ne gre.

Vendar je maj tudi mesec, ko je v naravi toliko dobrin za čebele, da čebelarju vsaj eno točene ne more uiti. Vsak čebelar zase pa se mora vprašati, ali mu 10, 15 ali več kilogramov medu na panj, ki mu ga čebele lahko prinesejo zaradi njegovega znanja in truda, ki ga je (pravočasno) vložil v čebele, sploh kaj pomeni. Osebnostno zadovoljstvo, da je zaradi svojega znanja pridelal več kot sosed, gotovo odtehta tako čas kot trud. Več medu v sodih konec koncev pomeni tudi več denarja v denarnici in trditve, da morajo nekateri iz svojih žepov vzdrževati čebele, ostane še samo za tiste, ki ... ■

Popravek

V rednem mesečnem prispevku ge. Marije Sivec, objavljenem v SČ, št. 3, marec 2009, str. 94, se stavek pravilno glasi: »Tej vodi dodamo še sol (0,1 %).«

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu. Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.,
Sp. Sorica 1a,
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517,
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

Nakup sušilnice subvencionira
 Ministrstvo za kmetijstvo,
 gozdarstvo in prehrano.

Veterinarski nasveti za maj

Besedilo: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., VF – NVI, enota Nova Gorica - Sežana

Maj je mesec ljubezni. V tem mesecu doseže čebelja družina vrhunec svojega razvoja, matica najintenzivneje zalega in pojavi se rojilno razpoloženje. Število čebel in število zaleženih celic je občutno večje od števila varoj v družini, zato v tem mesecu ne povzročajo vidnih sprememb. Kljub temu pa nas tako stanje ne sme uspavati. Skrbno moramo opazovati čebele in pregledovati zalego. Če pri čebelah opazimo spremembe v njihovi telesni zgradbi, poškodbe kril, nog ali tipalk, motnje pri letenju, spremembe zaležene površine, bolehanje ali odmiranje čebel, pokličimo veterinarja NVI, da bo opravil klinični pregled naših ljubljenc in predpisal ustrezno terapijo.

Apitehnični ukrepi

Maja zatiramo varoje izključno z apitehničnimi ukrepi. Njihov cilj je zavirati in zmanjševati razmnoževanje varoj v obdobju medenja. Skrbeti moramo, da število varoj ne preseže ekonomskega praga, tj. števila, ki ne povzroča poškodb čebel in ki čebelji družini še omogoča normalen razvoj. Iz gradilnikov, ki smo jih v panje vstavili že aprila, izrezujemo pokrito trotovinno.

Ta mesec je najpomembnejši ukrep narejanje novih družin. To so naravni roji, narejenci z zalego ali ometenci iz suhih čebel. Kadar narejamo nove družine, vedno gledamo, da imajo narejenci dovolj čebel, ki grejejo zalego. Na ta način preprečujemo pojav poapnele zalege.

V ometencih iz suhih čebel in pri naravnih rojih zatiramo varoje takoj, ko jih oblikujemo, pri narejencih z zalego pa počakamo, da se izleže vsa pokrita zalega. Ker v njih ni zalege, bo zatiranje zelo uspešno, zato se mu, če se ne pojavi

reinvazija, lahko na ta način izognemo do konca sezone.

Majska bolezen

Ta bolezen se pojavi pri šibkejših družinah, kadar je zaradi hitrega umiranja zimskih čebel v panju najmanj čebel nabiralk. Bolezen se pojavi tudi po hitrih ohladih in ob deževnem vremenu, ko se čebele ne morejo oskrbeti z vodo. Med intenzivnim razvojem čebelje družine se mlade čebele dojit intenzivno hranijo s cvetnim prahom, za pravilno prebavljanje pa potrebujejo velike količine vode.

Majska bolezen prizadene mladice. Čebelja družina tako izgubi eno najpomembnejših delovnih skupin, ki skrbi za embrionalni razvoj. Posledica je upočasnitev ali celo zastoj v razvoju družine, zato lahko družina številčno zelo oslabi, v njej pa se lahko razvijejo tudi druge pogojne bolezni. Na začetku obolevajo posamezne čebele, pozneje pa se bolezen razširi na večje število mladic.

Mladice so najprej vznemirjene, pozneje postanejo brezvoljne in v velikem številu prihajajo na vzletno desko. Imajo napet zadek, ki je napolnjen s kot kamen trdimi in kot proso velikimi strdki. Drgetajo in se krčevito gibljejo. Z vzletne deske padajo na tla, se zbirajo v gruča in umirajo. Povečano umiranje čebel se pojavi nenadoma, v enem do dveh tednih pa se nenadoma tudi konča.

Preprečevanje majske bolezni

V bližino čebelnjaka postavimo higienski napajalnik. Prizadete družine ob večerih hranimo z redko toplo sladkorno raztopino (na 2 l vode damo 1 l sladkorja), zelo šibke družine, ki ne morejo pobirati hrane iz pitalnikov, pa škropimo s to raztopino. ■

ZAŠČITNA OPREMA ZA ČEBELARJE

Ana Kunstelj, s. p., Šiviljstvo Kunstelj
čebelarški jopiči, kombinezoni, klobuki, kape,
rokavice (mehko usnje), mini-črpalke

TOČILA ZA MED

inž. Jože Kunstelj, s. p.
točila, deli za točila, motorji,
ročna gonila, posode za med

Zavrtni 41, 1234 Mengeš
tel./faks: +386 (0)1 723 70 27, GSM 031/352 797
e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Čebelarstvo na Kitajskem (II. del)

Besedilo: Anže Sobočan, foto: Maja Kozinc

Iz mrzlega Jiangsuja sva se okoli novega leta preselila v vedno topli Yunnan. V Kunmingu, prestolnici province, ki leži na višini 2000 m, sta sedež čebelarске revije Mifeng zazhi in fakulteta za kmetijstvo Yunnan nongye daxue, ki ima tudi oddelek za čebelarstvo. Na vrtu za stavbo, v kateri sta poleg čebelarске šole še Raziskovalni inštitut za azijsko čebelo (*Apis cerana*) in Inštitut za preučevanje matičnega mlečka Kikui Yamaguchi, so na redko postavljeni panji, po večini nasedeni s čebelami vrste *cerana*.

Večina panjev, v katerih preučujejo čebele in ob katerih opravljajo študenti in študentke svojo prakso, je na pašah v drugih delih province. Študentoma in profesorju sva ob pregledu panjev povedala o zaščiti kranjske sivke pri nas. Povedali so nama, da bi tudi oni radi bolje zaščitili svojo lokalno čebelo, saj je ta izjemnega pomena za okolje in oprasevanje divjih rastlin na območjih, na katerih ne gojijo medonosne čebele. Na Kitajskem zdaj čebelarji s približno sedmimi milijoni čebeljih družin, od teh pa je samo nekaj več kot dva milijona družin avtohtone *cerane*, približno štiri milijone pa je družin italijanske čebele. Omembe vrednih je seveda tudi približno petsto tisoč družin kranjske čebele, s katero čebelarji predvsem na severu države, kjer so zime podobne našim ali celo daljše.

Medonosno čebelo so na Kitajsko prinesli v začetku dvajsetega stoletja, tradicija čebelarjenja z lokalno čebelo pa naj bi trajala že vsaj 3000 let, od prve omembe v pisnem viru. Zdaj *cerano* vse pogostejše omenjajo kot ogroženo vrsto. V nekaj deset let stari literaturi lahko zasledimo, da je bilo število družin nekdaj skoraj za milijon večje. Precej veliko število družin *cerane* sicer še vedno živi v divjini, vendar točne številke niso znane. V pogovoru s čebelarji sva opazila, da se med njimi povečuje zavest o njeni pomembnosti.

Eden izmed študentov, ki raziskuje moč *cerane* pri oprasevanju poljščin, predvsem oljne ogrščice, predvideva, da bo to v obdobju mrzličnega iskanja alternativnih oprasevalcev okrepilo zanimanje za to čebelo. Pri donosu medu sicer

Študenta čebelarске fakultete v Kunmingu pri pregledu družine *cerane*

ta vrsta čebel še zdaleč ne dosega donosov medonosne čebele. Majhne količine medu, ki ga prinese, zato prodajajo po precej višjih cenah. Propagirajo ga kot vrhunski ekološki med, ker za njeno gojenje ni potrebna uporaba zdravil za zatiranje varoj.

Videti je, da so na Kitajskem tudi pri zdravljenju medonosne čebele začeli bolj paziti. Na čebelarški fakulteti raziskujejo možnosti uporabe tradicionalne kitajske medicine za nekatere bolezni. To uporabljajo tudi v praksi, o čemer sva se pozneje prepričala v trgovini z opremo in zdravili, v kateri so nama pokazali različne pripravke za zdravljenje nose mavosti in hude gnilobe, vse na podlagi naravnih snovi, kakršna je na primer ginseng, in brez antibiotikov. Cene registriranih zdravil so se znižale, tako da si jih čebelarji lahko privoščijo in ne kupujejo več sumljivih pripravkov na črnem trgu.

Inštitut za preučevanje matičnega mlečka se ukvarja z analizami snovi, ki jih ta vsebuje, in z možnostjo njegove uporabe pri zdravljenju različnih bolezni, tudi raka. Tako naj bi mleček ozdravil za rakom obolelega očeta japonskega ustanovitelja in finančnega podpornika inštituta. Da bi pridelali popolnoma neonesnažen mleček, ki bi ga lahko uporabljali v medicini, je del čebel nameščen na nadmorski višini 3500 m. Tudi tu sva opazila, da je mleček na Kitajskem podobno pomemben če-

Vzhodna ali azijska čebela (Apis cerana) na oljni ogrščici – Dali, konec decembra 2008

Tradicionalni način čebelarjenja s ceranami, naseljenimi v drevesnih duplih

belji pridelek kot med. Kitajska sicer pridelala 95 % vsega matičnega mlečka na svetu. Povprečni letni pridelek mlečka je 250 g na panj, z njim pa čebelarji zaslužijo približno toliko kot za 30–35 kg medu. Drugačna slika je seveda pri čebelarjih, ki čebele prevažajo, saj so njihovi donosi medu občutno večji. O tem pa več v prihodnjih številkih.

Viri:

Zhang Fuxing, Xiandai yangfeng shengchan (Moderno čebelarstvo), Zhongguo nongye daxue chubanshi, Beijing, 2005, tretja izdaja.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

ČEBELARSKI TURIZEM

ČZS vas vabi na Apimondio 2009

Septembra letos bo v Franciji potekal že 41. svetovni čebelarški kongres. Organizator napoveduje, da se ga bo udeležilo kar 200 znanstvenikov in 10.000 delegatov, na čebelarskem sejmu pa se bo predstavilo več kot 200 razstavljavcev iz več kot stotih držav. Osrednja tema Apimondie 2009 je »Čebela, varuh okolja«, namenjena pa je seveda velikim, tako rekoč rekordnim izgubam čebel. Od leta 1995 v Franciji povprečno odmre po 300 000 družin na leto. Ohranjanje čebel je strateškega pomena ne samo za čebelarje, ampak za vse ljudi, saj čebela prav vsak dan dela za nas. Čebele so v žarišču številnih problemov, povezanih z agrogonomijo, trajnostnim razvojem, varovanjem okolja, biotsko raznolikostjo, podnebnimi spremembami in seveda s človekom in naravo (povzeto po www.apimondia2009.com).

Na kongresu bo sodelovala tudi ČZS, ki se bo predstavljala s svojo stojnico ob glavnem vhodu na prizorišče. Tovrstna promocija slovenskega čebelarstva je ključna tako za slovenske čebelarje kot tudi za Slovenijo kot turistično destinacijo. Zadnji dan kongresa bo povsem v znamenju Slovenije. Ta dan bodo predstavniki ČZS nastopili tudi na

glavnem odru, s katerega bo udeležence povabili na svetovni kongres Apimedita in Apiquality, ki bo prihodnje leto v Sloveniji. Ves dan bodo na stojnici potekale različne promocijske dejavnosti, premierno bo predstavljen tudi kratek promocijski spot o čebelarskem turizmu v Sloveniji. Več o samem dogajanju na prizorišču, kongresnem delu in vstopninah najdete na: www.apimondia2009.com

Zakaj obiskati Apimondio?

- Na poti se bodo udeleženci seznanili z dobrimi čebelarsko-turističnimi praksami v tujini (Italija in Francija);
- lahko bodo primerjali možnosti za razvoj čebelarskega turizma v Sloveniji in drugod ter iskali nove ideje;
- obiskali bodo enega izmed najpomembnejših čebelarskih dogodkov in si ogledali ponudbo z vsega sveta;
- to bo velika priložnost za navezovanje novih stikov;
- pridobili bodo nove informacije, ideje in priložnost za prenos na novo pridobljenega znanja v svojo prakso;

- za mlade bo to spodbuda, da se odločajo za poklic čebelarja in s tem skrbijo za ohranitev bogate tradicije in trajnostni razvoj čebelarstva.

Številne nove informacije, znanstva, izmenjava izkušenj in spoznanja spodbudijo večje zanimanje, željo in ambicije po razvijanju bodisi novih podobnih produktov, uvedbi novega posla ali novosti v dozdajšnji način čebelarjenja. Nove izkušnje sprožajo nove ideje in ponujajo priložnost vsakomur, ki jo želi izkoristiti, so izziv za prenos pridobljenega znanja v prakso, to pa lahko pripomore k boljšim gospodarskim rezultatom posameznih čebelarjev in poveča njihovo konkurenčnost tako na domačem kot tujem tržišču.

Program strokovne ekskurzije z obiskom Apimondie

1. dan: Slovenija–Italija. Na pot se bomo odpravili 13. 9. 2009 v zgodnjih jutranjih urah iz Murske Sobote. Postanki za vstop bodo v Mariboru, Celju, Ljubljani in Sežani. Vožnja po severni Italiji mimo Benetk, Brescie, do Ligurskega zaliva. Med potjo možnost strokovnega ogleda čebelarstva. Namestitev v hotelu, večerja in nočitev.

2. dan: Italija–Francija–Montpellier. Zajtrk. Vožnja po italijanski Rivieri di Ponente mimo Ventimiglie na Azurno obalo do kneževine Monako. Sprehod po Monaku, ogled palače vladajoče družine Raineri in katedrale, poslednjega počivališča priljubljene princese Gracii

je Patricije. Vožnja po cesti, po kateri poteka znamenita dirka formule 1, mimo pristanišča s številnimi razkošnimi jahtami. Nadaljevanje vožnje v notranjost. Obisk parfumerije Fragonard v mestu Grasse, z ogledom postopka pridobivanja parfumov. Obisk čebelarja. Pot bomo nadaljevali mimo Cannesa in Aix en Provenca v osrčje čarobne dežele Provanse. Večerni prihod v Montpellier. Namestitev v hotelu, večerja in nočitev.

3. dan: Nîmes–Montpellier, odprtje Apimondie. Zajtrk. Vožnja v Nîmes in ogled mesta, ki je nekoč sodilo med najbogatejša in najslajnejša mesta rimske Galije. Ogled amfiteatra, rimskega svetišča Maison Carrée, Avgustovega slavoloka, rimske utrdbe, gotske katedrale Notre-Dame de Nîmes. Popoldne vrnitev v Montpellier. Ob 18. uri slovesno odprtje Apimondie. Vrnitev v hotel, večerja in nočitev.

4. dan: Montpellier–obisk Apimondie/izlet Grand Motte. Dopoldne obisk Apimondie. Popoldne je predviden izlet v zeleno oazo narodnega parka Camarque v Grand Motte. Obisk vinske kleti z degustacijo vina. Po želji obisk Apimondie tudi popoldne. Vrnitev v hotel, večerja in nočitev.

5. dan: Montpellier–pot proti domu. Dopoldne strokovni ogled čebelarstva. Po ogledih pot proti domu. Nočna vožnja. V jutranjih urah naslednjega dne vrnitev v kraje odhoda.

Če se bomo tako dogovorili, lahko potovanje podaljšamo za en dan in poromamo v Lurd.

Tanja Arih, Aritours Maribor

Apimondia 2009, Montpellier, Francija

OBISK SVETOVNEGA ČEBELARSKEGA KONGRESA – POTOVANJE Z AVTOBUSOM.

Termin: 13. do 17. september.

Cena: 399 EUR. Cena je izračunana aprila 2009 za 45 oseb. Če bo prijavljenih manjše število oseb, se bo spremenila tudi cena.

Cena vključuje: prevoz s kakovostnim turističnim avtobusom po programu, cestnine in parkirnine, 4 polpenzione (zajtrk, večerja) v hotelu 2*lux/3* (v dvoposteljnih sobah, TWC), zunanje ogledе po programu, strokovno vodstvo, organizacijo in izvedbo potovanja, nezgodno zavarovanje in DDV.

Doplačila: degustacija vina – 5 EUR, obiski čebelarstev, vstopnina za strokovni del v okviru Apimondie.

Možna doplačila: enoposteljna soba – 100 EUR.

Odstopnina: 16 EUR (ob dokumentirani višji sili).

Način plačila: 100 EUR ob prijavi, razlika na obroke do 14 dni pred odhodom. Pri plačilu se sklicujete na sklicno številko 919.

Splošni pogoji so sestavni del programa. Prijave sprejemamo v agenciji Aritours. Ker je število prostih mest omejeno, pohitite s prijavi! Za programe pokličite v agencijo Aritours, tel. št. 02/252 16 19, ali pošite na info@aritours.si. Program si lahko ogledate tudi na: www.aritours.si.

Navodila ob primeru morebitne zastrupitve s FFS

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je podalo naslednja navodila v primeru pomora čebel, oziroma ob sumu na zastrupitev zaradi nepravilne rabe fitofarmacevtskih sredstev.

A) V primeru pomora čebel postopek poteka po naslednjem vrstnem redu:

1. Čebelar pokliče Pristojni Center za obveščanje Republike Slovenije na telefonsko številko 112;
2. Pristojni Center za obveščanje RS obvesti o pomoru strokovnega delavca s področja zdravstvenega varstva čebel Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) pri Veterinarski fakulteti, v primeru izven delovnega časa NVI pa uradnega veterinarja Veterinarske uprave RS;
3. Če strokovni delavec NVI izključi malomarnost čebelarja oziroma prisotnost kužne bolezni, o tem obvesti kmetijsko inšpekcijo.

B) V primeru suma kaznivega dejanja povzročanja škode iz malomarnosti, gre za pri-

stojnost Policije in se o tem obvesti le-to.

Pri čebeljih družinah, ki so bile žrtev zastrupitev s FFS je potrebno v cilju zmanjšanja vpliva strupenih snovi, napraviti sledeče ukrepe:

- odstraniti sate z zastrupljenim cvetnim prahom in svežo medicino,
- zožiti gnezdo na toliko satov, kolikor jih čebele na gosto posedajo,
- dodati pašne čebele iz rezervnih družin, v kolikor tudi te niso zastrupljene,
- več dni dodajati hrano v obliki redke mlačne sladkorne raztopine (1 del sladkorja s 3 deli vode)

Zastrupljenim čebeljim družinam, je potrebno posvetiti veliko pozornosti in časa, ker dolgo časa zaostajajo v razvoju. Redno jih je treba dohranjevati ali pa jim oskrbeti dobro pašo bogato s cvetnim prahom. Z njimi ravnamo kakor bi s zdravimi čebelami zgodaj spomladi. Za pomoč pri takšnih neljubih dogodkih vam je na razpolago JSSČ – g. Auguštin 040/436 516.

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Žižki 93, 9232 Črenšovci
Tel.: 041/886 652 ali 041/619 524

Po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko povpraševanje!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste navzoči pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi samo ene poti pa prihranite čas in denar.
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270.
- Predelava je izvedena z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas predelave je približno 3 ure za 20 kg surovega voska in 4 ure za 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnike vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch - Steiermark, Avstrija**

Tel./faks: +43(0)3475-2270

E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

ponedeljek–petek

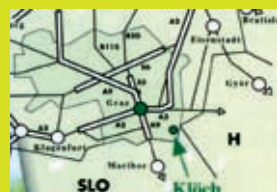
8.00–12.00,

13.00–18.00

sobota

8.00–12.00

Spoznajemo se
v nemškem jeziku.

Čebelarški sejem – Celje 2009

Letošnji 32. državni čebelarški posvet z mednarodno prodajno razstavo oz. Čebelarški sejem, kot ga pogovorno imenujemo čebelarji, lahko označimo za uspešen, celo rekorden. Na letošnjem sejmu, ki ga ČZS tradicionalno organizira marca v Celju, je bil obisk največji v vsej zgodovini. Prodanih je bilo 3085 vstopnic, prejšnji rekord s 3024 prodanimi vstopnicami pa je bil iz leta 2007. To dokazuje, da je Čebelarški sejem najpomembnejši čebelarški dogodek na koledarju slovenskih čebelarjev.

Na mednarodni prodajni razstavi so sodelovali tako rekoč vsi domači prodajalci najnovejših čebelarških opreme, pa tudi številni tuji razstavljalci. Skoraj zmanjkuje prostora za vse, razpoloženje pa je bilo kljub temu odlično in tudi sejmski vrvež je spominjal na šumenje čebel v panju. Udeležba bi bila še večja, če ne bi številnih čebelarjev odtegnil veseljaški športni dogodek v Planici in tudi sicer čudoviti sončni dnevi,

Foto: MB

Sejmski vrvež je spominjal na šumenje čebel v panju

Moji vtisi so zelo v redu, posebej še predavanja o trženju, saj čebelarjem najbolj primanjkuje znanje o tem. Predlagam, da bi članarino zvišali za znesek vstopnine, saj bi s tem še povečali udeležbo, ker bi imeli čebelarji prost vstop. Najudarnejša tema bi morala biti na sporedu v nedeljo, da bi se udeležba razporedila enakomerno. Predlagam tudi razpravo o recesiji v čebelarstvu, saj jo čebelarji že čutimo.

Marjan Slanič

Foto: MB

Velik promet, zadovoljni prodajalci in kupci ter veselo razpoloženje ob zvokih harmonike

Kot vedno je bilo mogoče uživati v dobri organizaciji, prijaznih domačinih, v lepem mestu in ob lepem vremenu, to pa nam kaže, kako je treba delati. ČZS je svetilnik čebelarstva za Balkan in Evropo, od katerega se vsi učimo, samo da to nekateri priznajo, nekateri pa ne.

*Dr. med. Rodoljub Živadinović,
predsednik Zveze čebelarških
organizacij Srbije*

Foto: MB

Sejma so se udeležili tudi predsedniki čebelarških zvez iz tujine (Hrvaška, Srbija)

Z vsakoletno udeležbo na sejmu ujamem čebelarški utrip in kupim kako malenkost med večjo izbiro in kaj takega, česar se pri nas ne dobi. Letošnje teme in njihove predstavitve so bile odlične. Le v zvezi z davčno zakonodajo menim, da je bila kljub izjemnim vloženim naporom dobljena le majhna bitka v veliki vojni za ohranitev in izboljšanje razmer za čebelarjenje.

Iztok Holz

ob katerih v tem obdobju leta čebele že izletavajo po prvi cvetni prah in medičino.

Osrednji temi dvodnevne državnega čebelarkega posveta sta bili Trženje čebeljih pridelkov in Gozdno medenje.

Trženje čebeljih pridelkov

G. Maks Vrečko je poslušalce poučil, kako lahko z majhnim denarnim vložkom naredijo velik vtis na kupce. Pozorni naj bodo na svoje lastne prednosti pred konkurenco, te pa naj tudi poudarijo. Predavatelj je svetoval, katere tržne prijemne naj uporabljajo čebelarji, da bodo lažje in po višji ceni prodajali svoje izdelke. Zelo pomembno je utemeljiti svoje odločitve, še posebej, kadar je treba zagovarjati postavljeno ceno medu. Ne sme nas biti strah zagovarjati kakovost, če smo o njej prepričani.

G. Saša Mikič je v svojem predavanju predstavil različne oblike komuniciranja s kupci čebeljih pridelkov (verbalna in neverbalna komunikacija, obrazna mimika, proksemika in gestikulacija) in opozoril na dejavnike, ki vplivajo na kakovost oddajanja in sprejemanja informacij. Na vse to je treba misliti, kadar gremo na poslovni sestanek ali kadar se lotimo oglaševalske akcije, saj bomo le tako zanesljiveje dosegli želeni cilj.

Gozdno medenje

Drugi dan so čebelarji lahko prisluhnili zanimivim predavanjem o gozdnem medenju in čebeljih pašah v spremenjenih podnebni razmerah. Dr. Hermann Pechhacker iz Avstrije in g. Pavle Zdešar sta soglasno ugotavljala, da segrevanje ozračja brez dvoma vpliva in bo tudi v prihodnje vplivalo na čebelje paše, tako v negativnem (poletna suša) kot tudi v pozitivnem smislu (povečano medenje, ki ga povzročajo novi proizvajalci medenja). Poleg splošne spremembe človekove porabe v družbi bodo morali čebelarji v novih razmerah prilagoditi tudi poletno oskrbo čebeljih družin in zdajšnjo tehnologijo čebelarjenja. Predavanji je zaokrožila okrogla miza o gozdnem medenju, na kateri je bila dana

Kot razstavljavec na sejem gledam v drugi luči kot obiskovalci. Letos sem pogrešal udeležbo tujih obiskovalcev iz Hrvaške in Avstrije. Prejšnja leta jih je bilo občutno več, pa še slabi kupci niso. Drugače pa naj sejem ohrani vsaj ta raven kot do zdaj. Zahvala gre ge. Atelšek ter ČZS.

Robert Kocjan

Foto: MB

Okrogla miza o gozdnem medenju. Z leve proti desni: prof. dr. Aleš Gregorc – Kmetijski inštitut Slovenije, doc. dr. Janko Božič – Biotehniška fakulteta, dr. Maja Jurc – Biotehniška fakulteta, Franc Šivic – Čebelarska zveza Slovenije, dr. Hermann Pechhacker – Čebelarski inštitut, Lunz am See, mag. Živan Veselič – Zavod za gozdove Slovenije

pobuda za sajenje nekaterih medovitih rastlin: javorjev, ravnobelbelnih robinij in evodij.

Altermed

Na sejmišču je poleg Čebelarskega sejma sočasno potekalo tudi več drugih sejmov (Flora, Poroka in Altermed). Čebelarji smo se udeležili tudi sejma Altermed. ČZS je želela obiskovalcem predstaviti slovensko čebelarstvo, zato je na svoji stojnici pripravila zanimiv program. Obiskovalci Altermeda so bili vseh starosti. Na stojnici so lahko degustirali različne vrste slovenskega medu in kar nekaj obiskovalcev ni vedelo, da v Sloveniji obstaja toliko vrst medu. To potrjuje pomembnost take vrste promocije. Z obiskovalci smo se pogovarjali tudi o pomembnosti čebel pri opraševanju rastlin, o kakovosti čebeljih pridelkov ter o njihovi predelavi v tržno zanimive izdelke. Dijakom turistične šole smo predstavili čebelarstvo kot prihodnost slovenskega turizma. S takšno predstavitev smo želeli vplivati na povečanje porabe slovenskega medu na prebivalca in s tem tudi na povečanje prodaje medu na domu, tako pri »malem« kot tudi pri »večjem« čebelarju, ki se tržno ukvarja s prodajo medu. S takim delovanjem želimo povečati ozaveščenost ljudi o pomembnosti naravnih dobrot.

Odprtja Državnega čebelarskega posveta in novinarske konference sta se udeležila tudi

predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) g. Ciril Smrkolj in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) prof. dr. Milan Pogačnik. Na novinarski konferenci, ki se je udeležilo več predstavnikov pomembnih medijev, je minister Pogačnik podprl predlog predsednika ČZS za izboljšanje možnosti za razvoj čebelarstva z državno podporo na panj, saj se na ministrstvu zavajajo, da so čebelarji odgovorni za skrb za kranjsko čebelo. Ob tem je pojasnil, da bo pred uveljavitvijo takšne podpore treba končati pogajanja z Evropsko komisijo in pripraviti ustrezne strokovne in pravne podlage. Predsednik KGZS Ciril Smrkolj pa je napovedal še dejavnejše sodelovanje s ČZS, kot je bilo to v preteklosti.

Vir:

Celjski sejem in ČZS.

Marko Borko in Janez Kert

Foto: MB

Družabni pomenki med čebelarji se vedno vrtijo o njihovi največji strasti – čebelah

Najbolj sta me presenetila polna dvorana na posvetu in dejstvo, da bomo morali zaradi hitro spreminjajočih se vremenskih razmer kmalu preseliti svoje čebelje družine na višje ležeča območja. Tudi prodajna razstava je bila zanimiva, saj je bilo predstavljenih precej novosti na področju čebelarstva.

Andrej Jernej

Na strokovni ekskurziji v Beogradu

Čebelarji ČD »Peter Dajnko« Gornja Radgona smo se 14. februarja 2009 odpravili na enodnevno strokovno ekskurzijo v Beograd, kjer smo se namenili obiskati Prvi državni čebelarski sejem Srbije. Pridružili so se nam tudi čebelarji iz Prekmurja in Maribora. Vožnja do Beograda je minila hitro, saj smo se od srca nasmejali nenehnim šalam čebelarja Janka Ivaneka.

V zgodnjih jutranjih urah smo se pripeljali v zasneženi Beograd in si do 13. ure ogledali razstveni prostor srbskih čebelarjev, na katerem so ponujali vse od opreme, repromateriala do različnih izdelkov čebelarstva. Tudi samo odprtje sejma in mednarodni strokovni seminar sta bila dobro organizirana. Ugotovili smo, da se je Zveza čebelarskih organizacij Srbije zelo potrudila za predstavitev tamkajšnjega čebelarstva. Po ogledu sejma smo se odločili še za panoramski ogled mesta Beograd. Turistična vodnica, sicer domačinka, nam je v več kot dveh urah nepozabne vožnje po Beogradu pokazala vse znamenitosti srbske prestolnice.

Ne bomo pa pozabili niti vožnje proti Sloveniji, med katero smo poslušali strokovno pred-

Foto: Marija Korošec

vanje o ekološkem čebelarjenju. Predaval nam je čebelarski mojster g. Franc Panker, ki se je prav tako udeležil naše ekskurzije. Med vožnjo v Beograd oziroma v Slovenijo smo se večkrat ustavili, da bi pojedli in popili vse dobrote, ki smo jih peljali s seboj. Za dobro preskrbljenost z jedačo in pijačo se moramo zahvaliti donatorjem: Mlinopeku, Radenski, Turistični kmetiji Hari, čebelarju Alojzu Rožmanu in vsem pridnim čebelarkam, ki so za nas napekle slastne dobrote.

*Marija Korošec, predsednica
ČD »Peter Dajnko« Gornja Radgona*

Čebelarški sejem Gudovec

Neko sončno soboto smo se odpravili na čebelarški sejem v Gudovec na Hrvaškem. V avtobusu je vladala dobra volja, saj nam ni manjkala popotnica, kakršna se za čebelarje spodobi. Prva stvar, ki smo jo opazili že med potjo do Gudovca je bila neurejenost okolice. Na sejmišču sta bili dve hali namenjeni čebelarskemu sejmu, v tretji pa so potekala predavanja o čebelarskih temah.

Kaj smo videli? No, sejem ni bil tako velik, kot nas je po mojem prepričanju večina pričakovala. Razstavljali so pripomočke za čebelarjenje ter čebelje pridelke in izdelke iz njih. Presenetilo me je, da je bilo skoraj ob vsakem paviljonu mogoče pokušati domače dobrote. To je gotovo ena izmed tistih stvari, ki jim morajo slovenski čebelarji nameniti več pozornosti. Lepa embalaža in poslikane steklenice z ličnimi kozarčki marsikoga premamijo v nakup, ne glede na to, da povsem podobno stvar že ima ali da tega sploh ne potrebuje. To je marketing. Cene nekaterih izdelkov so višje kot pri nas, po večini pa so enake.

Velika je bila zlasti ponudba kozmetike iz naravnih pridelkov z dodatkom zelišč, različnih kapljic za lajšanje zdravstvenih težav ter napitkov iz medu, in to ne samo medice ali medenega žganja, ampak tudi brezalkoholnih napitkov.

Po mojem mnenju bomo morali za boljše trženje čebeljih pridelkov in izdelkov iz njih izboljšati predvsem embalažo in povečati našo prijaznost oziroma pozornost do kupca. Manjkajo nam namreč drobne pozornosti, kot so košarica z bomboni za otroke, drobno pecivo iz medu, ki ga znamo pripraviti gospodinje, medenjaki različnih oblik, pa tudi recepti o pripravi jedi z medom, saj bi vse to pritegnilo še tako petičnega kupca.

Foto: Marjan Kokalj

Več obiskovalcev bi na sejem lahko privabili npr. tudi z likovno delavnico za otroke, v okviru katere bi izdelovali svečke, čebelice idr. Z drobnim promocijskim gradivom bi ljudi seznanjali s tem, kaj vse mora narediti čebelica za kapljico medu. Ker sem tudi sama mati, vem, da kamor gre moj otrok, tja grem tudi jaz, torej z otroki pridobite tudi starše.

No, pa se vrnimo k sejmu. Kritika: lahko bi bilo več razstavnih prostorov, okolica bolj urejena, na predavanjih več zanimivih tem, ki bi pritegnile čebelarje k poslušanju, tako pa sta bili dve uri dovolj za ogled sejma. Pohvala: prijaznost, ustrežljivost, lični razstavljeni izdelki in pohvale vreden trud čebelarjev.

Vsekakor pa moram pohvaliti organizatorje tega izleta, to je Čebelarsko zvezo Zgornje Gorenjske, tudi zato, ker so si prizadevali na izlet privabiti čebelarje iz vse Slovenije. Po drugi strani pa me je zmotilo to, da se čebelarji premalo udeležujejo takšnih druženj, predavanj in ogledov. Sicer pa iz svojih izkušenj sami veste, da se vedno najde kdo, ki bo našel napako v še tako dobri organizirani stvari.

Več takih druženj, na katerih si čebelarji lahko izmenjajo izkušnje in mnenja, bo strnilo vrste slovenskih čebelarjev, to pa je ključno tako za dobro sodelovanje kot tudi za prodajo naših kakovostnih čebeljih pridelkov.

Karmen Kokalj

5. boljši sejem rastlin

V soboto, 16. maja 2009, bodo Slovensko društvo za kulturo vrtov in narodno zbirko rastlin, Botanični vrt in Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete v Botaničnem vrtu Ljubljana ob Izanski cesti pripravili jubilejni, 5. boljši sejem rastlin. Na sejmu, ki bo odprt od 10. do 15. ure, bo pestra

tudi ponudba medovitih rastlin. Ob tej priložnosti se bo s svojo dejavnostjo predstavila ČZS, prisluhnete pa lahko tudi predavanju g. Franca Šivica z naslovom »Medovite rastline, njihovo razmnoževanje in razširjanje«.

Prisrčno vabljeni!

Obisk ministra Pogačnika v Semiču

Na pobudo župana Občine Semič je 6. marca 2009 potekala okrogla miza o problemih kmetijstva v Beli krajini. Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Milan Pogačnik in državna sekretarka mag. Sonja Bukovec sta se s sodelavci seznanila s problemi kmetovanja v Beli krajini, predvsem z zaraščanjem kmetijskih zemljišč in opuščanjem kmetovanja. Že v uvodu je minister opazil in pozdravil delegacijo belokranjskih čebelarjev, ki mu je zastavila kar nekaj aktualnih vprašanj o čebelarstvu tako v Beli krajini kot v Sloveniji.

Pogovarjali smo se o spremembah pravilnika na področju vzreje matic, vzpostavitvi testne postaje, urejanju razmer pri rodovniški vzreji matic in o enakopravnem obravnavanju škode, ki je posledica naravnih ujm, pozebe itd., saj te prav tako prizadenejo čebelarje kot preostale kmete. Ker je bila razprava časovno omejena, minister na vsa vprašanja ni utegnil odgovoriti, je pa obljubil, da bomo dobili pisne odgovore.

Ob tem je pohvalil izjemen napredek na podro-

čju čebelarstva v Sloveniji po letu 2004, saj je ta največji med vsemi kmetijskimi panogami. Po njegovih besedah bi bili prav čebelarji s svojim pristopom k reševanju problemov in s svojo organiziranostjo lahko vzor vsem preostalim. Po njegovem mnenju je za to zaslužna predvsem ČZS, ki ji je uspelo združiti mnenja slovenskih čebelarjev in jih usmerjati v napredek.

Pri tem je treba pohvaliti tudi izjemno delo svetovalcev na terenu, pravzaprav celotne JSSČ, ki s svojo navzočnostjo »servisira« slovenske čebelarje in sledi potrebam na terenu, temu pa je tudi namenjena. Minister je na koncu poudaril, da je slovensko čebelarstvo lahko vzor evropskemu in svetovnemu čebelarstvu.

Po končani okrogli mizi je bila ob udeležbi ministra podpisana tudi pogodba o sofinanciranju »Pilotnega projekta testiranja avtohtone pasme kranjske sivke (*Apis mellifera carnica*) na območju Bele krajine« iz sredstev programa Leader in Lokalne akcijske skupine Dolenjske in Bele kraji-

ne. Pogodbo sta podpisala ČZ Bele krajine ter Razvojni center Novo mesto, d. o. o., ki sta ga zastopala direktorica mag. Mojca Špec Potočar in predsednik skupščine LAS DBK Tone Hrvat, univ. dipl. inž. agr.

Po podpisu smo ministra seznanili tudi z dejavnostmi ČD Semič, ki že tradicionalno pripravlja mednarodna ocenjevanja medu in s tem širi sloves in kakovost slovenskega medu. Ob tej priložnosti smo ministra povabili na sklepno slovesnost 11. mednarodnega ocenjevanja medu, ki bo oktobra letos.

Matija Absec, predsednik ČD Semič

Foto: Stane Plut

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

Na območju Pomurja organiziramo tudi izlete s čebelarstvo vsebino.

**Čebelarstvo
KAPUN**

Vaneča 70 A, 9201 Puconci
tel.: 031/703 603
skapun@siol.net
www.cebelaarstvo-kapun.net

Čebelarški pregledniki kot pomoč čebelarjem

Februarja in marca 2009 je v prostorih ČZS potekalo usposabljanje čebelarških preglednikov za delo na terenu. Seminarja se je udeležilo približno sto kandidatov ter se dodobra seznanilo z nalogami in odgovornostjo, ki jih čakajo pri njihovem delu.

Položaj čebelarškega preglednika v sistemu bo zahteven, saj bodo imeli pomembno vlogo pri svetovanju in usposabljanju čebelarjev. Pri vseh nalogah, ki jih bodo izvajali, pa bo zelo pomembno, da bo njihovo delo usmerjeno predvsem v pomoč in podporo čebe-

larjem. Znanje, ki so ga čebelarški pregledniki pridobili na predavanjih, so potrdili tudi s pisnim preverjanjem.

Veseli smo, da se je predavanje udeležilo tako veliko število kandidatov za čebelarške preglednike. Vsem želimo veliko uspehov in dobre volje pri delu na terenu, čebelarje pa pozivamo, da nasvete čebelarških preglednikov upoštevajo kot pomoč pri delu v svojem čebelarstvu. Seznam čebelarških preglednikov bomo objavili v enih od prihodnjih števil Slovenkega čebelarja.

www.esola-czs.si

Na zgornjem naslovu spletne strani je od marca 2008 vsem čebelarjem na razpolago e-šola ČZS. »E« v nazivu pomeni elektronska, saj z uporabo interneta omogoča samostojno ali interaktivno izobraževanje na daljavo oz. od doma. Za vstop v učno okolje e-šole (Moodle) je potreben le računalnik z dostopom do interneta in spletnim brskalnikom. V učno okolje Moodle se lahko uporabniki vključijo z geslom in uporabniškim imenom (po predhodni prijavi in vzpostavitvi svojega računa) kot učenci, ki so v vlogi učečega se v t. i. e-učilnici. Za učno okolje, npr. za odpiranje predmetov in vključevanje uporabnikov, sicer skrbi in ga vzdržuje administrator.

Za razliko od klasične šole, v kateri obiskujemo pouk in se samostojno učimo iz knjig, lahko v e-šoli na svoj račun pridejo ljubitelji računalniških ekranov in virtualnih omrežij. Zanje je e-šola boljša izbira, učenje iz spletnih gradiv in z interaktivnim načinom učenja pa učinkovitejše. Na podlagi spletnega učenja je lahko priprava na izpite še hitrejša in zanimivejša. Podobno kot je bilo včasih treba kupovati učbenike, je zdaj mogoče učenje iz interaktivnih spletnih gradiv.

Od začetka delovanja e-šole pri ČZS so na voljo predmeti: Biologija čebel, Varoza čebel, Zagotavljanje varne hrane, Trženje čebeljih pridelkov in Ekološko čebelarjenje. Poleg temeljnih znanj pa je mogoč tudi študij bolj specialno usmerjenih tem, ki so bile predsta-

vljene na 1. strokovnega simpoziju o čebelarstvu, ki je bil februarja letos. Posamezne teme najdete v predmetu Simpozij 2009.

V kratkem bomo na e-šolo dodali nov predmet Vzreja matic, načrtujemo pa tudi predmete: Čebelje paše, Tehnologija čebelarjenja v trietažnem panju ter Tehnologija čebelarjenja v nakladnem LR-panju. Dodajanje predmetov v e-šoli je le prva faza razvoja e-šole, saj bo treba prihodnje leto, če nam bodo to dopuščale finančne zmožnosti in če se bo to izkazalo za potrebno, predmete nadgraditi z elektronskimi testi za preverjanje znanja ter pri vsakem predmetu omogočiti mentorja, ki bo učence spremljal, usmerjal, spodbujal, odgovarjal na njihova vprašanja in jim pomagal pri učenju na daljavo. Tako bomo dosegli polno funkcionalnost e-šole, ki sicer že zdaj ponuja bogato zbirko čebelarškega znanja, pa tudi nove možnosti dostopa do znanja in sodobne načine učenja. Spletno izobraževanje kot tako omogoča hiter dostop do znanja. Preprosto poiščete učno vsebino, ki jo potrebujete, ter jo takoj začnete spoznavati in uporabljati v svoji čebelarški praksi. Hiter dostop pa je pomemben, saj je dandanes težko dobiti v roke iskano čebelarško literaturo, še posebej starejšo.

Doseči želimo, da bodo čebelarji tudi z uporabo e-šole lahko uspešneje čebelarili, imeli bolj zdrave čebelje družine in da bodo lažje prodajali svoje kakovostnejše čebelje pridelke.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Matice so na voljo že ta mesec, sicer pa zamenjavo, če ta ni nujna, priporočamo po kostonjevi paši, saj takrat pri nas dobite še posebej kakovostne matice po precej ugodnejši ceni. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzamete jih lahko osebno, lahko pa vam jih pošljemo tudi po pošti.

Če želite razširiti ponudbo vaših izdelkov, vam je na voljo tudi naravni matični mleček.

Čebelarstvo PISLAK
 Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Tel.: 02/796 10 51 ali 031/734 905 (Robert) • www.cebelaarstvo-pislak.si

Ravnanje ob morebitni škodi, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst

Rjavi medved, volk, ris, planinski orel, krokar, dihur in druge živali so v skladu z Uredbo o zavarovanih prosto živčnih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/2004, sprem. 109/2004, 84/2005 in 96/2008) zavarovane vrste, zato se odvzem iz narave lahko izvaja le pod določenimi pogoji. Lastniki morajo kot dobri gospodarji narediti vse potrebno, da svoje premoženje obvarujejo pred nastankom škode. Lastnik, ki mu je npr. rjavi medved (ali druga zavarovana vrsta) povzročil škodo na varovanem premoženju, je zato upravičen do odškodnine. Ocenjevanje škode opravi Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), izplačilo pa Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO).

Kako ravnati ob morebitnem nastanku škode in kako določiti višino odškodnine?

Oškodovanec mora škodo pisno prijaviti območni enoti ZGS v roku treh dni od tedaj, ko jo opazi, kraj nastanka škode pa mora tudi zavarovati. Pooblaščen oseba si mora škodni dogodek ogledati v dveh dneh po prijavi škode ter svoje ugotovitve zapisati v Zapisnik, ki ga najpozneje v osmih dneh od prijave škode pošlje na ARSO. Oškodovanec ali pooblaščen oseba lahko k ogledu povabi tudi druge osebe, npr. predstavnike lovskih organizacij, policije, inšpekcij, Biotehniške fakultete, strokovnjake KGZS, izvedence za posamezna področja ipd. Pooblaščen oseba in oškodovanec se sporazumno dogovorita o višini odškodnine največ do zneska, navedenega v Lestvici za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo zavarovane živali – 2008:

Na podlagi zapisnika in sklenjenega sporazuma ARSO preveri, ali je dokumentacija pripravljena v skladu z navodilom. Če je temu tako, ARSO potrdi sporazum in začne izvajati postopek izplačila, v nasprotnem primeru pa pozove pooblaščen osebo, da skupaj z oškodovancem dopolnita, razjasnita ali popravi nepravilnosti. Kadar pa se oškodovanec ne strinja s predlagano višino odškodnine, pošlje obrazložitev o tem ter zahteve za drugačno odškodnino v obravnavo na ARSO.

Darovalci literature

Za knjižni fond Čebelarke knjižnice Janeza Goličnika so literaturo prispevali:

- ga. Ana Kamenšek, Peričeva 7, 1000 Ljubljana (v imenu ge. Jože Dolgan, Senožec);
- g. Ivan Božič – ČD Tolmin, Čiginj 45, 5220 Tolmin;
- g. Ladislav Horvat, Kramarjeva 27, 2000 Maribor;
- g. Franc Šivic, Ulica padlih borcev 31, 1000 Ljubljana.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

Povzročena škoda	Enota	Izplačilo na enoto
Cvetlični med (prinesen pridelek)	kg	2,39
Gozdni med (prinesen pridelek)	kg	2,64
AŽ-panj	kos	120,00
LR-panj	kos	161,00
Grajšev panj	kos	149,00
Čebelja družina	kos	120,00
Deli panja: izdelan sat	kos	5,25
Deli panja: satnica s satnikom	kos	1,98
Deli panja: poškodovana brada AŽ-panja	kos	39,60
Deli panja: poškodovana brada Grajševega panja	kos	44,70
Deli LR-panja: podnica	kos	29,70
Deli LR-panja: naklada	kos	18,30
Deli LR-panja: matična rešetka	kos	5,00
Deli LR-panja: pitalnik	kos	15,20
Deli LR-panja: pokrov	kos	16,10
Zimska zaloga (nakrmljeni sladkor)	panj	29,60

Kdaj ste upravičeni do odškodnine za škodo, povzročeno na premoženju?

Če se škodni primeri v okolici ponavljajo in če ravnamo kot dobri gospodarji, torej imamo vzpostavljene ustrezne varovalne ukrepe, lahko zaprosimo za državno denarno pomoč. Država denarno podpira tudi postavitve električnih ograj in pašnih aparatov, ki živalim zavarovanih vrst preprečujejo dostop. Čebelnjake in panje lahko na območjih, na katerih se pojavlja rjavi medved, preventivno zaščitimo:

1. s postavitvijo električne ograje okoli čebelnjaka,
2. z dvigom čebelnjaka najmanj za dva metra ali
3. z montažo drogov, ki preprečujejo izvek panjev.

Podrobna navodila v zvezi z odškodninami za škodo, ki so jo povzročile živali zavarovanih vrst, najdete na spletni strani ARSO: www.arso.gov.si.

Vir:

www.arso.gov.si/narava/,
rubrika Živalske vrste.

Povzetek in priredba: Lidija Senič

Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti

Na podlagi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 je bil objavljen javni razpis za dodelitev nepovratnih sredstev za diverzifikacijo (uvajanje raznovrstnosti) v nekmetijske dejavnosti. Njihov namen je prispevati k razvoju dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetijah. Sredstva bodo omogočila začetek ali posodobitev opravljanja nekmetijske dejavnosti, spodbudila ustvarjanje novih delovnih mest in dodatnih virov dohodka na kmetijah.

Možnosti nekmetijskih dejavnosti:

- proizvodne dejavnosti, povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji;
- proizvodne dejavnosti, povezane s predelavo proizvodov, ki jih ne zajema Priloga I k Pogodbi, in drugih nekmetijskih proizvodov na kmetiji;
- pridobivanje energije za prodajo iz obnovljivih virov na kmetiji;
- prodajne dejavnosti na kmetiji;
- storitvene dejavnosti na kmetiji;
- turizem;

- postavljanje ostrejših in krovskih del;
- računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti;
- druge informacijske dejavnosti;
- računovodske, knjigovodske dejavnosti in davčno svetovanje;
- podjetniško in poslovno svetovanje;
- veterinarstvo;
- izobraževanje;
- zdravstvo;
- socialno varstvo;
- popravila računalnikov in izdelkov za široko porabo;
- varovanje, oskrba in nega hišnih ljubljencev.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletnih straneh: www.mkgp.gov.si in www.arsktrp.gov.si. Več informacij in odgovore na vaša vprašanja glede razpisa dobite po tel., št.: 01/580 77 92 od ponedeljka do četrta od 8. do 15.30, ob petkih pa od 8. do 14.30 ure, ali na e-naslovu: aktrp@gov.si.

Mednarodno ocenjevanje medu

Vabimo vas, da se udeležite mednarodnega ocenjevanja medu, ki bo potekalo v okviru 47. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma – AGRA v Gornji Radgoni. Organizator ocenjevanja bo Pomurski sejem, d. d., v sodelovanju s ČZD Pomurja in ČZS.

Ocenjevanje, ki smo ga organizirali že v obdobju od leta 1997 do 2002, bomo letos znova oživili na pobudo številnih pridelovalcev, ki želijo objektivno potrditev kakovosti svojih pridelkov. Ocene strokovne komisije bodo dokaz preverjene kakovosti, neoporečnosti in izbranega okusa! Izkušnje strokovnjakov za užitke pridelkov ...

Rezultate ocenjevanja bomo predstavili tako evropski javnosti kot tudi več kot 130.000 obiskovalcem 47. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma – AGRA, ki bo od 29. avgusta do 5. septembra 2009 v Gornji Radgoni!

Pomembni datumi v koledarju potrjevanja odličnosti vaših pridelkov so:

- rok za prijavo vzorcev na ocenjevanje: 10. julij 2009,
- zbiranje vzorcev: 3. in 4. avgust 2009,
- ocenjevanje medu: od 10.–12. avgusta 2009,
- AGRA, mednarodni kmetijsko-živilski sejem s podelitvijo nagrad in promocijo nagrajenih izdelkov: od 29. avgusta–5. septembra 2009,

Dan čebelarjev na sejmu AGRA, ki bo v nedeljo, 30. avgusta 2009, bodo spremljali: strokovni posvet čebelarjev v organizaciji ČZS, podelitev priznanj najbolje ocenjenim medovom, novinarska konferenca, strokovna razstava čebelarstva ter tržnica medu in medenih pridelkov oz. izdelkov iz medu.

Prijavnica za ocenjevanje medu in razpisni pogoji so objavljeni na spletni strani www.pomurski-sejem.si, lahko pa vam jih pošljemo tudi po pošti. Dodatne informacije: ga. Jana Dimec, tel.: 02/564 21 08, e-naslov: jana.dimec@pomurski-sejem.si.

Prijazno vabljeni k sodelovanju! Naj bodo odlični okusi vaših pridelkov nagrajeni z mednarodnim uspehom!

VZREJA MATIC AVGUST BUČAR

Ulica bratov Učakar 100
1000 Ljubljana

VZREJALIŠČE:
JANČE – DOLGO BRDO
Tel.: 041/696 210

e-pošta: avgust.bucar@siol.net

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih maticarjev pod nadzorom KIS.
Prevzem matic osebno ali po pošti.

Razpis za elektromreže in pašnih aparatov

MOP in ARSO je v Ur. l. RS št. 30/2009 objavilo javni razpis za sofinanciranje nakupa elektromrež in pašnih aparatov z namenom preprečevanja nadaljnjih škod na premoženju, ki jo lahko povzročijo živali zavarovanih prosto živečih vrst (rjavi medved, volk, ris). Sofinancira se nakup, ki je bil opravljen po 9. 5. 2008 in do 30. 7. 2009. Višina razpoložljivih sredstev za ta namen za leto 2009 je 90.000 EUR.

Upravičenci do omenjenih finančnih podpor so fizične in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v RS in živijo na območju, kjer je nastanek škode, ki jo povzročijo velike zveri (rjavi medved, volk, ris) objektivno pričakovano. Šteje se, da je nastanek škode objektivno pričakovano, če je znano, da je v neposredni okolici premoženja, ki je enaka življenjskemu prostoru zavarovane živali, v obdobju zadnjih treh let že najmanj dvakrat prišlo do nastopa škodnega dogodka. Upravičenec mora vložiti vlogo na razpisnem obrazcu »Vloga za sofinanciranje nakupa elektromrež in pašnih aparatov«, z vsemi potrebnimi prilogami in dokazili, ki

so navedene v razpisni dokumentaciji. Sredstva se ne dodelijo upravičencu, ki je za isti namen, kot ga navaja v vlogi za pridobitev sredstev po tem javnem razpisu, že prejel javna sredstva Republike Slovenije ali sredstva Evropske unije.

Finančne in tehnične pogoje za dodelitev sredstev, razpisno dokumentacijo in ostale informacije so vam na voljo na spletni strani <http://www.arso.gov.si>, vprašanja povezana z javnim razpisom pa lahko postavite kontaktni osebi na Agenciji RS za okolje ge. Petri Ulamec, tel. št. 01/280-4020 ob ponedeljkih, sredah in petkih med 10. in 11. uro ter sredah med 14. in 16. uro.

Vloge je potrebno poslati po pošti na naslov: ARSO, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana ali osebno vložiti v vložišču ARSO do 30. 07. 2009 do 14 ure. Pisne vloge morajo biti v zaprtih ovojnicah označene na sprednji strani z »Ne odpiraj – vloga za javni razpis – 3544«. Na ovojnici mora biti navedeno ime in priimek ter točen naslov vlagatelja. Komisija bo strokovno ocenila prispele vloge.

Povzetek: Lidija Senič

Usposabljanje za zatiranje varoj

Vsa čebelarstva društva in zveze obveščamo, da imajo svojih okoljih možnost organizacije usposabljanja iz Programa zatiranja varoj in Apitehničnih ukrepov. V kolikor želite imeti usposabljanja v

vašem okolju pokličite na ČZS go. Podlesnik, tel.: 01/729 61 24. V pošte pridejo prijave oddane do 20. dne v mesecu za naslednji mesec. Termin usposabljanj bomo objavili v SČ.

Rezultati nagradnega žrebanja

V okviru lanske Dobrodelno izobraževalne akcije *"En dan slovenski med za zajtrk v slovenskih vrtcih"* smo izdali in med otroke razdelili zgibanke *"Čebelica moja prijateljica"* z nagradno anketo.

V nedeljo, 22. marca 2009, je v okviru Državnega čebelarskega posveta v Celju potekalo nagradno žrebanje. Nagrade vikendpaket za 4 osebe so prispevali: Čebelji gradič, ekološka čebelarstva kmetija z apartmaji Herman Kisilak, s. p., iz Rogoševcev, Čebelarstvo Švagelj in apartma Jera, Marija Švagelj iz Štanjela ter Čebelarstvo in turistična kmetija Šalamun Jožef iz Banovcev. Vsem se zahvalujemo za podarjene nagrade.

Izžrebani nagradenci so:

1. Zala Pučko iz Celja (vikendpaket za 4 osebe na čebelarskem turizmu Čebelji gradič Herman Kisilak, s. p., Ekološka čebelarstva kmetija z apartmaji);
2. Gašper Šajn iz Knežaka (vikendpaket za 4 osebe na čebelarskem turizmu Čebelarstvo in turistična kmetija Šalamun Jožef iz Banovcev) in
3. Marjeta Hribernik iz Ljubljane (vikendpaket za 4 osebe na čebelarskem turizmu Apartmaji Marija in Jožef Švagelj iz Štanjela).

Vsem, ki ste nam poslali izpolnjeno nagradno anketo, se zahvaljujem za sodelovanje.

Svetovalna služba v Pomurju

Obveščamo vas, da je svetovalac Javne svetovalne službe v čebelarstvu g. Tomaž Samec (tel.: 040/436 517), od aprila dalje, enkrat tedensko in sicer ob ponedeljkih med 8.00 in

14.00 uro prisoten na območju Pomurja. Lokacija pisarne je Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota.

Spletna predstavitev vzrejevalcev matic

V skladu s programom dela JSSČ smo odprli spletno stran www.kranjska-cebela.si. Njen namen je predstaviti vse slovenske vzrejevalce matic in vzpostaviti borzo matic kranjske sivke, na kateri bodo čebelarji ob vsakem času lahko dobili informacijo o tem, kje in po kakšni ceni lahko kupijo matice. Stran je prevedena tudi v tri tuje jezike, to pa daje možnost promocije vzrejevalcev matic v tujini.

370 ml kozarec za med

Sporočamo vam, da se je začel proces izdelave 370 ml kozarca za slovenski med. Pripravljajo se potrebni dokumenti, priprave in dogovori pa so v teku. Glede na to upamo, da bomo novi kozarec dobili v začetku obdobja točenja medu.

Obvestilo

Zaradi tehničnih težav v tokratni številki SČ ni objavljenega članka o davčni zakonodaji in primerjalnih izračunih po davčni zakonodaji, zato bo članek objavljen v naslednji številki. Hvala za razumevanje.

JSSČ

Ponudniki sladkorja

ČZS si je prizadevala poiskati najugodnejšega ponudnika sladkorja za krmljenje čebel. Prejeli smo sedem ponudb, katere smo obravnavali na komisiji za ekonomiko in trženje. Komisija je določila osnovne pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za nastop na izboru za distribucijo sladkorja. V želji enotnega nastopanja na trgu in s tem

Dežurstva svetovalcev JSSČ

Maja in junija bo ob sobotah in nedeljah dežurni svetovalac JSSČ g. Vlado Auguštin, specialist za tehnologijo čebelarjenja. Dosegljiv bo po tel. št.: 040/436 516 oz. po e-pošti na naslovu: vlado.augustin@czs.si.

Tekmovanje mladih čebelarjev

32. državno srečanje in tekmovanje mladih slovenskih čebelarjev bo potekalo 9. maja 2009 v Osnovni šoli Črna na Koroškem po naslednjem programu:

9.00-9.30	Zbiranje ter prijava tekmovalcev in spremljevalcev v prostorih Kulturnega doma v Črni na Koroškem
9.00-9.45	Zajtrk
9.45-10.00	Kulturni program in pozdravni nagovor udeležencev tekmovanja
10.00-11.00	Tekmovanje v prostorih Osnovne šole Črna na Koroškem
10.00-11.00	Posvet mentorjev čebelarskih krožkov
11.00-13.30	Vodeni ogledi Črne na Koroškem
11.00-13.30	Kosilo za udeležence tekmovanja po posameznih skupinah
13.30-15.00	Zaključna prireditev z razglasitvijo rezultatov
15.00	Odhod proti domu

doseganja višjih skupnih rabatov smo na ČZS izvedli povpraševanje za sladkor in tako dobili nekaj ponudb. ČD naj pri svojih članih zberejo naročila za sladkor, nato pa naj stopijo v kontakt s ponudniki sladkorja. Vse navedene maloprodajne cene so za eno 25 kg vrečo MPC z DDV v evrih.

ponudnik	kontaktna oseba	sladkor za 1. tono	cena	dostava sladkorja fco, dobavitelj
Zrno Raka d.o.o.	Irena Celber, tel.: 07/814 63 04	649,90	16,24	kupec od dve toni naprej
Stenko d.o.o.	Jože Stenko, tel.: 01/562 17 22	690,00	17,25	dostava do 4 t
Jadran Sežana d.d.	Alenka Turšič Nastran	651,00	16,27	dve razkladalni mesti v Sloveniji, 24 t
Aragold d.o.o.	Rok Kastelic, tel.: 01/548 30 30	651,00	16,27	dve razkladalni mesti v Sloveniji, 24 t
GH, Gastrozucker, Avstrija	Herr Muslić, tel.: +43/676/4172 129	732,00	18,30	eno razkladalno mesto v Sloveniji, 24 t
Mercator d.d.	Branko Lah, tel.: 01/560 30 00	667,30	16,68	fco, 12 maloprodajnih mest Cash&Carry*

* Spodnji naslovi so dogovorjene lokacije za nakup sladkorja v Mercatorjevih franšiznih trgovinah:

Slovenčeva 25, 1000 Ljubljana, Sonja Ciber, tel.: 01/560 33 79; **Liminjanska** 102, 6320 Portorož, Suzana Kofol, tel.: 05/671 67 86; **Rogozniška** cesta 8, 2250 Ptuj, Sonja Korošak, tel.: 02/780 71 38; **Partizanska** cesta 1, 4220 Škofja Loka, Nataša Demšar, tel.: 04/511 03 18; **Kajuhova** 3, 4260 Bled, Brane Korošec, tel.: 04/578 07 21; **Cesta** na Okroglo 3, 4202 Naklo, Tine Sever, tel.: 04/256 83 58; **Livada** 8, 8000 Novo Mesto, Marjan Jerman, tel.: 07/373 07 07; **Cesta** 4, julija 86a, 8270 Krško, Vitko Uduć, tel.: 07/488 06 00; **Nikole Tesle** 10, 5290 Sempeter pri Gorici, Ivanka Bratusek, tel.: 05/334 32 03; **Levec** 71 a, 3301 Petrovče, Mojca Jurc, tel.: 03/428 74 00; **Tržaška** cesta 59, 6320 Postojna, Romano Jovanović, tel.: 05/721 47 59; **Mercator**, d.d., Cash & Carry Murska Sobota.

Urn timer

ČZS nadaljuje s programom usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja in delavnice so namenjene vsem slovenskim čebelarjem. V maju in juniju bodo v okviru programa usposabljanj potekale tudi delavnice na terenu. Pogoji za izvedbo delavnic je minimalna prisotnost 12 in maksimalna 16 udeležencev. **Obvezna je predhodna poimenska prijava udeležencev na delavnico, pet dni pred izvedbo delavnice kontaktirajte osebi.** Zaradi vremena so možne tudi spremembe datumov, zato spremljajte obvestila na naši spletni strani www.czs.si/

Datum	Čas	Tema	Predavatelj	Kraj	Kontakt
18.maj	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Gosar	Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752
22.maj	16.00	Pašni red, skrbniki pasišč, pregled izvajanja in kršenja pravilnika o pasiščih	Vlado Auguštin	Biotehniška šola Rakičan	g. Kapun 031/703 603
Program zatiranja varoze					
7.maj	16.00	Program za zatiranje varoze	mag. Ivo Planinc, dr.vet.med. in Vlado Auguštin	Postojna	g. Cetina 041/657 301
12.maj	16.00	Program za zatiranje varoze	mag. Ivo Planinc, dr.vet.med. in Milan Meglič	Idrija	g. Rupnik 05/377 71 32
19.maj	16.00	Program za zatiranje varoze	Alenka Jurič, dr.vet.med. in Jože Mur	Čebelarški dom Izlake, Valvazorjeva 2, Izlake	g. Smrkolj 041/633 566
23.maj	16.00	Program za zatiranje varoze	mag. Ivo Planinc, dr.vet.med. in Jože Mur	Cerkno	g. Likar 031/876 189
26.maj	16.00	Program za zatiranje varoze	Alenka Jurič, dr.vet.med. in Jože Mur	Gostišče Gaj Mozirje	g. Purnat 041/791 231
se objavi naknadno na spletni strani ČZS		Program za zatiranje varoze	NVI in Vlado Auguštin	Grize	g. Geržina 041/325 982
Delavnice					
12.maj	16.00	Gozdno medenje	Pavel Zdešar	Ljubljana Moste Polje	g. Rus 031/717 355
16.maj	9.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Gosar	ČD Medvode	g. Gosar 041/767 595
26.maj	16.00	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	Pavel Zdešar	ČD Kočevje	g. Knežič 040/455 855
28.maj	16.00	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	Pavel Zdešar	Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752
30.maj	10.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Panker	Radenci	g. Sever 041/943 657
5.jun.	12.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Boštjan Noč	Žirovnica	ga. Podlesnik 01/729 61 24
5.jun.	16.00				
6.jun.	9.00				
6.jun.	13.00				
7.jun.	9.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Boštjan Noč	Žirovnica	ga. Podlesnik 01/729 61 24
7.jun.	13.00				
13.jun.	9.00	Medovite rastline	Franc Šivic	ČD Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne GJ-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. **Zdaj izdelujemo tudi satnike za GJ- in AŽ-panje.**

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in GJ-panje. Svetovna novost v čebelarstvu!

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in GJ-panje.

Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s. p. *Ugodne cene!*

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje

Tel.: (01) 512 62 51

Zakaj ne morete prodati medu na domu?

Ali ste se kdaj vprašali, zakaj prodajate med vedno enim in istim strankam – vašim sosedom? Ali se sprašujete, zakaj nikoli ne prodate medu mimoidočim? Ker nimate kvalitetnega medu? NE! Zaupamo vam pravi odgovor. Zato ker nimate označeno, kje se med lahko kupi.

Z željo oglaševanja ljubiteljskih čebelarstev, smo izdelali oglaševalske table. Ljubiteljski čebelarji običajno ne investirajo v promocijo, oglaševanje in trženje. Zato smo izdelali enotno oglaševalsko tablo z napisom »ČEBELARSTVO – prodaja čebeljih pridelkov« (na tabli je lahko tudi vaš naslov).

Tablo lahko naročite pri predsednikih ČD, ki bodo zbrana naročila posredovali na ČZS. Kontaktna oseba na ČZS je Janez Kert, tel.: 040/436 513. Zbrana naročila prosim pošljite v elektronski obliki na naslov janez.kert@czs.si. Predsednikom

ČD je bilo posredovana barvna fotografija grafike ter razpredelnica, v katero vpišete točne podatke, ki se natisnejo na tablo.

Cena table je 12,00 EUR z DDV. V ceno je vključena; aluminijasta plošča s štirimi luknjami v velikosti 2x300x500mm; izdelava grafike; digitalni tisk na dolgo obstojno folijo, ter lepljenje grafike na podlago. Možno pošiljanje po pošti. Cena table in dostave se plača po povzetju in znaša 16,00 EUR. Če table prevzamete na ČZS, se plačajo z gotovino ali na TRR 02300-0013332037 v roku petih dni (če je prejemnik pravna oseba).

MALI OGLASI

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Avtomatski odzivnik za paše – tel.: 01/729 61 20.

ČD Begunje pri Cerknici sprejema pisne vloge za prevoz čebel na gozdno in hojevo pašo do 30. junija 2009. Pisne vloge naj čebelarji v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše pošljejo na naslov poverjenika: Milan Pohole, Notranjska cesta 28, 1380 Cerknica. Informacije po tel.: 01/709 16 72 ali 031/429 193.

ČD Gornji Grad sprejema vloge za smrekovo pašo. Pisne vloge za namestitve čebel pošljite v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše do 15. maja 2009 na naslov: Lenart 27, 3342 Gornji Grad.

ČD Litija sprejema prijave za kostanjevo pašo do 6. junija 2009 na naslovu poverjenika za pasišča: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, tel.: 041/358 910.

ČD Rakek sprejema vloge za dovoz čebel na pašo. Pisne vloge za namestitve čebel naj bodo v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše in čebelarским pašnim redom. Vloge pošljite na naslov: Jernej Lukek, Vodovodna pot 50, 1381 Rakek. Informacije po tel.: 01/705 16 99.

ČD Krim vse zainteresirane čebelarje poziva, da pošljejo prijavo za prevoz čebel na hojevo pašo na naslov ČD Krim, Jezero 21, 1352 Preserje. Vloga naj vsebuje vse potrebne dokumente za prevoz čebel. Prijave sprejemamo do 20. 5. 2009.

ČD Cerknica obvešča, da interesi za dovoz na hojevo pašo lahko pošljejo vloge v skladu s pravilnikom do 15. 6. 2009 na naslov poverjenikov in sicer: Anton Branisel, Dolenje jezero 5, 1380 Cerknica, ali Alojz Klančar, Dolenje jezero 4a, 1380 Cerknica.

PRODAM

Kostanjev in akacijev med, tel.: 041/551 307.

Akacijev in gozdni med, cena po dogovoru, tel.: 031/810 337.

Žganje sadjevec za medene pijače, tel.: 07/308 19 98.

Cvetni prah osmukanec in čebelje družine na AŽ-satih Grom, tel.: 040/249 323.

Cvetni prah osmukanec in čebelje družine na AŽ-, LR- in 2/3 LR-satih (Kočevje), tel.: 040/455 855.

Čebele na AŽ-satih, tel.: 040/220 112.

5 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 031/282 957.

Čebelje družine na LR satih, skupaj s panji, tel.: 031/352 797

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/832 832.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (Gorenjska), tel.: 041/992 582.

Čebelje družine s panji ali brez, tel.: 041/839 941.

Več čebeljih družin na 7 AŽ satih (Spodnja Idrija), tel: 05/377 61 73, 041/591 581.

Nekaj čebeljih družin na 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/511 467.

Zdrave čebelje družine na 5, 9 in

10 AŽ-satih, tel.: 031/435 046.

Čebelje družine, močne in zdrave, na 5 in 8 AŽ-satih, z lanskimi maticami, tel.: 051/390 898, 03/541 69 00.

3 čebelje družine na LR satih, skupaj s panji (Slovenske Konjice), tel.: 031/604 055.

4 čebelje družine na 7 AŽ-satih (Ribnica), tel.: 031/205 110

18 čebeljih družin na AŽ-satih, skupaj s panji (Primorska), tel.: 040/891 230.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih, s panji ali brez njih, tel.: 01/362 71 20, 031/293 370.

20 čebeljih družin s panji ali brez njih, 25 AŽ 10-satarjev ter 12 prašilčkov 10-satarjev (ugodno), tel.: 041/286 387.

Več čebeljih družin na 5, 6 in 7 AŽ satih - alpski ekotip. Matice so vzrejene na lastnem vzrejalšču Gozdna učna pot Radovljica -

Čebelarstvo Luznar. Janez Luznar, Begunje 170, 4275 Begunje, tel.: 04/533 39 14, 041/948 077, e-pošta: janez.luznar@telemach.net
Čebelnjak za 27 AŽ-panjev in čebelje družine na 10 AŽ-satih, tel.: 041/594 186.

Zabojnik za 56 AŽ-panjev (ugodno), tel.: 031/628 298.

Manjšo prikolico za 12 naseljenih AŽ-panjev, tel.: 04/510 62 50.

4 trietažne AŽ-panje, 10-satarje, stare 7 let, tip Krže, in en trietažni AŽ-panj na 9 satov, cena 430 EUR, tel.: 041/323 767.

5 novih AŽ-panjev 10-satarjev, tel.: 041/822 366.

20 novih AŽ-panjev 10-satarjev, cena po dogovoru (Kostanjevica na Krki, Dolenjska), tel.: 040/253 874.

10 novih AŽ-panjev 10-satarjev, 20 novih AŽ-panjev 7-satarjev ter nekaj plemenilčkov, tel.: 031/501 801.

20 novih nizkonakladnih panjev z dodatno opremo, tel.: 031/211 178.

Smukalnike in satnike (Kranj), tel.: 031/360 467.

Podnični smukalnik za GJ- in LR-panje, tel.: 01/512 62 51.

KUPIM

Čebelje družine na AŽ-satih ali naravne roje po simbolični ceni za obnovo čebelarstva (huda gniloba), tel.: 031/817 727.

Približno 500 kg hojevega medu (francoski čebelar Jean-Philippe Vignaud), kontakt: jpr.vignaud@laposte.net

600 kg medu, predvsem hojevega (francoski čebelar Sylvain Vergnon), kontakt: vergnon@hotmail.com

Revijo Slovenski čebelar, vse letnike, tel.: 031/619 961.

Avtomobilsko prikolico za prevoz čebeljih panjev ali navadno,

ANTON ŽIŽEK 1939–2009

V dneh, ko se čebelarji pripravljamo na prva dela in posege pri naših čebelicah, je prenehalo biti plemenito srce našega člana Antona Žižka. Vedeli smo za njegovo bolezen, kljub temu pa nas je novica o njegovi smrti pretresla, saj je ČD Sv. Trojica-Lenart izgubilo vestnega in zelo dejavnega člana, ki je bil vedno pripravljen žrtvovati svoj prosti čas za društveno dejavnost in čebelarstvo.

Rodil se je 12. januarja 1939 v Žicah. Kot mlad fant je delal na kmetiji, leta 1963 se je zaposlil v Klemosu pri Lenartu, leta 1993 pa se je invalidsko upokojil. S čebelarstvom se je začel ukvarjati po letu 1985, ko je pomagal sinu, po nekaj letih pa je prevzel sinove čebele in začel samo-

stojno čebelariti. Hitro je začutil potrebo po organiziranosti, izobraževanju in druženju, zato se je včlanil v ČD. Od leta 1998 je bil član disciplinske komisije. Redno se je udeležil organiziranih delovnih akcij, med drugim tudi akcij urejanja okolice Čebelarkega centra na Brdu in Čebelarke zveze društev Maribor na Betnavi. Sodeloval je pri pripravi društvenih čebelarških razstav in zanje prispeval tudi svoje eksponate. Daleč najbolj uspešen je bil pri delitvi društvenih koledarjev. Svoje praktično znanje je izpolnjeval z obiskovanjem različnih tečajev, predavanj in delavnic, ki so jih organizirali ČZD Maribor in društva. Med prvimi si je pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar. V lepo urejenem čebelnjaku je gojil 25–30 družin v AŽ-panjih. Rad je pomagal tudi drugim čebelarjem. Bil je vzoren čebelar, ki je pri svojih čebelicah natančno opravil vse posege in skrbel za ohranitev slovenskega čebelarstva.

Za svoje dejavno delo v društvu je prejel priznanje ČD, odličje Antona Janše III. stopnje ob praznovanju 100-letnice društva, konec januarja 2009 pa je bil skoraj končan tudi postopek za podelitev odličja Antona Janše II. stopnje.

Od pokojnega Toneja smo se člani s praporom poslovili 10. februarja 2009 na pokopališču pri Lenartu v Slovenskih goricah. Pogrešali ga bomo pri našem delu.

ČD Sv. Trojica-Lenart

JAKOB MOLEH 1935–2008

Bil je hladen in deževen decembrski dan, ko smo se na pokopališču pri Sv. Ani s čebelarским praporom poslovili od našega člana Jakoba Moleha.

Čas in usoda sta vedno tista, ki določata, kako bomo prebili življenje. Včasih nas zanima

več stvari, in če imamo možnost, lahko tudi ob pomoči čebel prislunemo naravi; na tak način si obogatimo samopodobo in poplepšamo starejša leta. Takšen je bil tudi naš čebelar Jakob. Za sosede, prijatelje in znance, skratka za vse, ki smo ga poznali, je bil »Šrolov Jaka«.

Rodil se je 17. julija 1935. Pri svojem očetu se je izučil za sodarja in v mlajših letih je odhajal na delo v sosednjo Avstrijo. Doma je imel manjšo kmetijo, ki jo je pridno obdeloval. Bil je v stalnem stiku z naravo, zato ni čudno, da se je od soseda nalezel tudi navdušenja nad čebelami. V čebelnjaku, ki si ga je kmalu postavil, in ob čebelah je užival vsako prosto urico.

Vrsto let je bil član in praporščak ČD Sv. Ana v Slovenskih goricah. S svojimi izkušnjami je vedno rad pomagal mlajšim čebelarjem in jim svetoval. Za svoje dolgoletno delo v društvu je dobil več priznanj. Čebelarjenje pa je opustil, ko mu je začelo nagajati zdravje in so mu začele pešati moči.

Spoštovanemu gospodu Jakobu prav prisrčna hvala za vse, kar je storil v društvu, in za vse njegovo delo s čebelami v korist narave. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu. Ženi in otrokom z družinami pa v imenu ČD Sv. Ana v Slovenskih goricah in v imenu vseh tistih, ki imajo radi čebele, še enkrat iskreno sožalje.

ČD Sv. Ana v Slovenskih goricah

FRANCE KEJŽAR 1918–2007

A v g u s t a 2007 smo se čebelarji ČD Železniki poslovili od našega člana Franca Kejžarja. Rojen je bil leta

1918 v Zgornji Sorici, kjer je tudi živel in dočakal visoko starost.

Čebelariti je začel leta 1964. Že čez tri leta je obnovil in povečal svoj čebelnjak. Ker je bil po poklicu mizarski mojster, ga je obnovil brez težav. Njegovo čebelarstvo je bilo za Sorico še posebej pomembno, saj je bil edini čebelar v tej lepi in tudi turistično znani vasi.

Delo s čebelami mu je bilo vedno v veselje. Vesel je bil vsakega čebelarskega uspeha, predvsem pa zdravih in pridnih čebel. Zaradi bolezni je leta 2001 prenehal čebelariti. Skrb za čebele in delo z njimi je prenesel na sina Franca, ki vzorno nadaljuje njegovo delo. Tako življenje v njegovih čebeljih panjih ne bo zamrlo.

Da smo ga spoštovali, je pokazal tudi njegov pogreb, saj so ga na njegovi zadnji poti pospremili številni znanci in prijatelji ter številni vaščani, čebelarji pa so se od njega poslovili z društvenim praporom. Spominjali se ga bomo.

ČD Železniki

VINKO JELENC 1942–2008

Novembra 2008 smo se čebelarji ČD Železniki na pokopališču v Dražgošah poslovili od našega člana Vinka Jelenca,

ki je po hudi bolezni umrl v 67. letu starosti.

Od nas je odšel čebelar, ki je ljubiteljsko čebelaril od svoje zgodnje mladosti, ko mu je prvi panj s čebelami podaril njegov stari oče. Njegove čebele so domovale v čebelnjaku, ki ga je postavil na vrtu domače hiše. Ob njem in čebelah je preživel

svoj prosti čas, saj je z vso ljubeznijo skrbel za čebele.

Od nas je odšel preprost, skromen, pokončen, pošten, družaben in človeško razumevač prijatelj čebel in ljudi. Kako zelo je bil priljubljen, je pokazal tudi njegov pogreb. Ob slovesu od njega se je zbralo veliko njegovih prijateljev in znancev ter ga pospremovalo v njegov zadnji dom.

Čebelarji smo se od Vinka poslovili z društvenim praporom. Tudi zvon domače cerkve mu je žalostno pozvaljal v slovo. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Železniki

IVAN KOKALJ 1938–2009

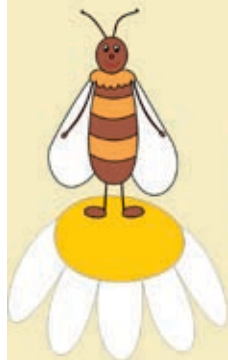
Pomlad je že začela kazati prve znake prebujanja, ko smo zvedeli za nenadno smrt našega člana Ivana.

Rojen je bil v majhni vasi Letenice pri Golniku, tam pa je začel tudi čebelariti. Mentor mu je bil oče, pa tudi naokoli dobro znana čbelarka, Ivanova teta. Po poklicu je bil mizarski mojster, tako da si je vse, kar je potreboval za čebelarjenje, izdelal sam, pa tudi drugim, še zlasti mlajšim čebelarjem je rad priskočil na pomoč.

Njegov čebelnjak je posebnost. Podedoval ga je po očetu, pred nekaj leti pa ga je temeljito in skrbno obnovil v izvirnem starodobnem slogu. Tudi marsikateri bližnji čebelnjak je bil zasnovan in izdelan v njegovi mizarski delavnici.

Bil je mentor mladim čebelarjem, vseskozi je bil dejaven v matičnem ČD Goriče, bil pa je tudi dolgoletni član krovne organizacije ČZS. Naj mu bo lahka domača zemlja.

Janez Petač, ČD Goriče

TRGOVINA ČEBELCA

Gospodarska ulica 3 Tel./faks: 03/544 17 23
3000 Celje trgovina.cebелca@amis.net

Delovni čas:

Ponedeljek od 8.00 do 14.00
Torek od 8.00 do 14.00
Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
Četrtek od 8.00 do 14.00
Petek od 8.00 do 14.00
Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- sladkorne pogače MEDOPIP
- med in ostale čebelje pridelke
- darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov

- novi kozarec za slovenski med in ostalo embalažo
- ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

Možnost naročanja prodajnih artiklov: po telefonu, faxu, e-pošti, po povzetju na prejemnikove stroške

SOLSKA UL. 14, KAPCA

9220 LENDA VA

Tel.: 025789876

Fax.: 025789877

Gsm.: 041/631-552, 041/212-166

e-mail: mizarstvo.banfi@siol.net

Panji so iz masivnega smrekovega in topolovega lesa, spoji so rogljiceni oz. cinkani.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

PROIZVODNI PROGRAM :

- AŽ – panji (9s, 10s, 11s, 12s)
- AŽ – panji (10s, trietažni)
- LR – panji 1/1, 2/3
- DADANT BLATT – panji
- DADANT BLATT + LR – prilagojen za Až satnike
- PRAŠILCKI (5s, 7s)
- OKVIRJI za vse vrste panjev

Revija Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si

Spletna stran revije: www.czs.si/slovenskicebelar.php

Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20.

Elektronska pošta: urednik Marko Borko: marko.borko@czs.si - tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - poslovna sekretarka Barbara Dimc: barbara.dimc@czs.si - predsednik Boštjan Noč: noch@czs.si

Tel.: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, Barbara Dimc: 041 370 409, Anton Tomec: (01) 729 61 02, Boštjan Noč: 040 436 512, uredništvo: (01) 729 61 14, Marko Borko: 051 637 204.

Kontaktni podatki Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, vlado.augustin@czs.si, Janez Kert, spec. za ekonomiko: 040 436 513, janez.kert@czs.si, Nataša Lilek, spec. za varno hrano: 040 436 514, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, spec. za varno hrano: 040 436 517, tomaz.samec@czs.si, Janja Podlesnik, administrativna delavka, 01 729 61 24, janja.podlesnik@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, dr. Janez Grad, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2009 za nečlane je 45 €, za naročnike iz tujine je 50 €. Posamezna številka stane 4 € za člane oz. 7 € za nečlane.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko 2-krat letno objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje skladno s Čebelarским terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki se v elektronski obliki brezplačno in javno objavijo na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera Picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 6400, Tiskano: 22. 4. 2009

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

APIS M&D[®]

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI
PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI
7S - 57,40 €, 5S - 52,20 €

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,75 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT 0,79 €/KOS
LR - STANDARD LR 2/3

Cenjene stranke obveščamo, da smo se 1. 3. 2008 preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice — 0,75 eur/kg.

■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 3,12 eur za kilogram. ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 €. ■

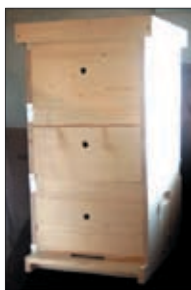
Pri izvozu z AC proti Vrhniki, desno po magistralni cesti proti Ljubljani, 300 m od izvoza naprej prvo večje križišče desno. Glej smerokaz.

GRELCI
ZA MED 179 €

KAKOVOSTNA RSF POSODA
IN TOČILA
AKCIJSKA CENA 298 €!

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ
AKCIJSKA CENA 89,60 €!

ŽICA ZA SATNIKE
250 g 4,5 €,
250 g CINK 2,2 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

SUPER AKCIJA

SATNICE – AŽ, LR: 0,63 €

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE
ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Sprejemamo prednaročila za označene in
selekcionirane matice kranjske pasme.

Ne zamudite sofinanciranja čebelarstva RS in EU!